

СТАНОВИЩЕ

По чл. 17, ал. 5 от Наредбата за Условията и Редът за Извършване на Оценка на Въздействието върху Околната Среда (загл. изм. – дв. бр. 3 от 2006 г., приета с ПМС №59 от 07.03.2003 г., посл. изм. ДВ. бр. 9 от 30 Януари 2024 г.)

По постъпили становища, възражения и въпроси, в резултат на обществени обсъждания на Доклад за Оценка на Въздействието върху Околната Среда (ОВОС) на инвестиционно предложение за „Добив и първична преработка на медно - порфирни златосъдържащи руди от находище „Елаците”, Софийска област до 2041 г.”

От „ЕЛАЦИТЕ-МЕД” АД, с адрес на управление с. Мирково, област Софийска

ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА ГРАЖДАНИ НА ОБЩИНА ЕТРОПОЛЕ (ВХ.№30-00-355/13.08.2026Г. НА ОБЩ. ЕТРОПОЛЕ, ВХ. № 54-43-1/14.08.2026 Г. НА ОБЩ. ЧЕЛОПЕЧ, ВХ. № 94Д-755-1/13.08.2026 Г. НА ОБЩИНА ЗЛАТИЦА, ВХ. № Ч-1830/13.08.2026 Г. НА ОБЩИНА ЧАВДАР, ВХ. № 7519/14.08.26 Г. НА РИОСВ-СОФИЯ)

По постъпилото възражение, изразяваме следното становище:

1. Относно твърдението за „процедурен порок и правна нищожност: незаконно отхвърляне на „нулевата алтернатива“ (нарушение на чл. 96, ал. 1, т. 3 от ЗООС)“

Авторите на възражението считат, че е нарушен член 96 ал. 1, т. 3 от ЗООС, която гласи: „описание на съответните аспекти от текущото състояние на околната среда (базов сценарий) и кратко изложение на вероятната им еволюция, ако инвестиционното предложение не бъде осъществено, доколкото природните промени от базовия сценарий могат да се оценят въз основа на наличността на информация за околната среда и научни познания“

Това твърдение е невярно, тъй като в доклада за ОВОС тази тема е развита за всеки един компонент и фактор поотделно (виж. т. 3.1.3, т. 3.2.2.5, т. 3.3.2 и така до т. 3.10.3).

Освен това, обхватът и съдържанието на доклада за ОВОС, вкл. и в частта „Алтернативи“ (в т.ч. нулева алтернатива) се базира на Задание, което е съгласувано с компетентните органи, заинтересовани ведомства, организации и лица, включително и с гражданите на общ. Етрополе, както и с изискванията на чл. 96 от ЗООС.

2. Относно твърдението за „критичен риск от мащабни свлачищни процеси и неясна геоложка основа“

Проектът за изграждане на насипищата се базира на детайлни проучвания, а съоръжението е обект на постоянен текущ контрол.

Констатацията за „неясно състояние“ е извадена от контекста на анализите за оценка на риска, чиято цел е да дефинират хипотетично най-тежките (worst-case) сценарии с цел проектиране на осигуряващи мерки.

Находище „Елаците“ е обект на детайлни геоложки и инженерни проучвания.

Съгласно изискванията на чл. 39 и чл. 40 от Наредбата за управление на минните отпадъци, всяка година се провежда задължително инспектиране и специализирана експертиза на

съоръженията. Те доказват и потвърждават геотехническата годност и стабилитет на насипището за всеки следващ експлоатационен период.

Геометричните параметри на насипището са проектирани с високи коефициенти на сигурност, съобразени с физико-механичните свойства на скалите.

Сеизмичният коефициент $K_s = 0.15$, съответстващ на VIII степен на сеизмична интензивност по макросеизмичната скала на Медведев-Шпонхойер-Карник (MSK-64), е заложен като базисен параметър при изчисленията за устойчивост на откосите. Технологията на изграждане на „Западното насипище“ е многоетажна, от булдозерен тип, с предвидени предпазни берми с минимална широчина от 30 m между отделните нива (коти от 1020 до 1455). Тези геометрични параметри са оразмерени така, че да гарантират макростабилността на съоръжението от категория „А“ при комбинирано динамично (сеизмично) и хидроложко натоварване, в пълно съответствие със ЗУТ и Наредба № 12/2001 г.

Насипището се наблюдава в реално време с високотехнологични средства.

За недопускане на деформации, „Западното насипище“ е под непрекъснат маркшайдерски надзор. Извършват се ежемесечни измервания и актуализиране на триизмерен (3D) дигитален модел на съоръжението, както и цифрова въздушна фотограмметрия с безпилотен летателен апарат (дрон) ежемесечно. Това позволява улавянето на милиметрични изменения в геометрията дълго преди възникването на какъвто и да е критичен риск.

Системата за управление на водите в района на „Западното насипище“ е изцяло решена инженерно, като контактът на скатните водите с насипа е предотвратен.

Не се отчитат реализираните мащабни инженерни съоръжения в комплекса. Съгласно ПУМО (2026 г.), чистите води на р. Негършица са изцяло отклонени извън контура на насипищата чрез специално изградена подземна минна изработка. Допълнително, за улавяне на дренажните и подпочвените води функционира дренажна отводнителна галерия на хор. 840 m. Всички замърсени потоци се насочват контролирано към пречиствателните станции за отпадъчни води (ПСОВ) на коти 950, 840 и 830 m. С това се елиминира рискът от инфилтрация, хидростатично налягане в тялото на насипа и дълбочинни свлачищни процеси.

3. Относно твърдението за „ефект на доминото и скъсване на язовирна стена с „токсични води“ (нарушение на Директива Севезо)“

Водоемът (бетоновата стена/шахта) за кисели води не влиза в самостоятелния обхват на Директивата Севезо III.

Съгласно чл. 2, ал. 2, буква „д“ от Директива 2012/18/ЕС (Севезо III), от обхвата на Директивата изрично са изключени дейностите по проучване, добив и преработка на минерални суровини в рудници и кариери, включително чрез сондажи.

Това изключение обхваща и спомагателните хидротехнически съоръжения, които са част от затворения производствен цикъл на рудника.

Тъй като съоръжения като хвостохранилища и насипища крият специфични рискове, Европейският съюз е създал отделно, паралелно законодателство. Рисковете от големи аварии в такива обекти се уреждат от Директивата за минните отпадъци, която в България е транспонирана чрез Наредбата за управление на минните отпадъци (НУМО).

Тъй като Западното насипище е класифицирано като съоръжение Категория „А“, за него по закон се изготвя подробен „План за предотвратяване на големи аварии“.

Тези планове изцяло дублират и дори затягат мерките за сигурност, изисквани по Севезо, но се контролират по реда на Закона за подземните богатства и НУМО, а не по Севезо.

За да влезе един обект в обхвата на Севезо III, той трябва да съхранява опасни вещества (химикали) над определени прагови количества.

Новопроектираната бетонова стена няма за цел складиране или производство на опасни химикали. Тя е регулиращ буфер (камерен тип) към помпена станция. Максималният дебит на изпомпване е 200 l/s. Водата не се задържа там, а преминава транзит по херметични тръбопроводи директно към Обогатителния комплекс в с. Мирково за заустване в хвостопровода, където напълно се неутрализира.

Докато самият водоем за кисели води не е самостоятелен Севезо обект, „Елаците-Мед“ АД като цялостно предприятие попада в обхвата на Севезо III (с висок рисков потенциал) предвид количествата на съхраняваните взривни вещества във „Взривната фабрика“ и химическите реагенти (ксантогенати) в Обогатителния комплекс. Поради тази причина предприятието има одобрени доклад за безопасност и политики за предотвратяване на големи аварии, които гарантират контрола над абсолютно всички съоръжения на негова територия.

4. Относно твърдението за „генериране на кисели дренажни води и доказано замърсяване“

Не ни е известно цитираното писмо от МОСВ, рег. № 48-00-768-7/7.01.2025 г.

Ползваната фактология за класифицирането на минния отпадък е публично достъпна, но е интерпретирана самостоятелно, без да се отчитат реализираните и предвидените мерки за управление на замърсените води от дружеството.

Резултатите от Протокол за изпитване № 01-0610 от 14.04.2025 г. са интерпретирани самостоятелно, без да се отчете и даде публичност на представения и към г-н Димитър Димитров, ведно с писмото на РИОСВ-София, анализ на резултати от изпитване на водните проби от БДДР, който посочва следното:

„Отделно от горното, следва да се отбележи, че съгласно Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) 2022-2027 г. се констатира подобряване в екологичното и химично състояние на водното тяло, в което е разположена дейността на „Елаците-Мед“ АД. В ПУРБ 2016-2021 г. БЕК макрозообентос и фитообентос са били оценени в лошо и много лошо състояние, докато в ПУРБ 2022-2027 г. оценката показва стойности, които са в границите на умерено състояние. В ПУРБ 2022-2027 г. водното тяло запазва недостигащото добро химично състояние, но се отчита тенденция към подобряване на състоянието и намаляване на концентрациите на разтворените метали в това число и на металите от групата на специфичните замърсители мед, цинк и манган. Положителната промяна в състояние на водното тяло е свързано с подобреното пречистване на заустваните отпадъчни води от „Елаците-Мед“ АД след 2014 г. и пускане в експлоатация на ПСОВ на кота 840 м.

Очаква се натискът да бъде овладян в достатъчна степен, след пускане в експлоатация на новата ПСОВ на кота 830 м, в която ще се пречистват водите, изтичащи от тръбата излизащи от щолня на кота 840 м“.

ПСОВ на к. 830 m е въведена в редовна експлоатация през м. януари 2026 г., като е преустановено изпускането на води от метална тръба на изход щолня 840 m, констатирано от последващите проверки на компетентните органи по околна среда.

5. Относно твърдението за „токсичност на отпадъците и необратима деградация на почвите (нарушение на Закона за почвите)“

Възражението е неоснователно предвид предвидените в актуализирания План за управление на минните отпадъци (ПУМО) мерки, технологии и нормативни съответствия.

Твърденията за „необратима деградация“ и нарушение на законодателството се опровергават от следните факти и проектни решения:

Минните отпадъци (откривка и извънбалансова руда) представляват естествени скални маси от вместващите скали на находище „Елаците“. Техният статус се урежда изцяло от Закона за подземните богатства (ЗПБ) и Наредбата за управление на минните отпадъци, а не от общия режим на Закона за почвите.

„Елаците-Мед“ АД не укрива характеристиките на отпадъка. В ПУМО (януари 2026 г.) изрично е посочено превишаването на предохранителните концентрации за метали съгласно Наредба № 3/2008 г., поради което отпадъкът е класифициран по установения ред като опасен с код 01 03 04* (отпадъци, генериращи киселини).

Официалното му идентифициране е основа за прилагане на най-строги инженерни мерки, а не за нарушение на закона.

Дейностите по контролирано депониране се извършват единствено в рамките на утвърдената концесионна площ, в терени, отредени с работния проект за тази дейност - „Западно насипище“.

Складирането на минния отпадък е многоетажно (на 10 нива) с берми от по 30 m, осигуряващи пълна физическа стабилност на масива.

С цел предотвратяване на контакт между чистите повърхностни води и депонирания отпадък е изградена специализирана подземна минна изработка, която отвежда водите на р. Негърцица извън контура на насипището. Това изцяло елиминира риска от генериране на замърсени потоци.

Изградени са съоръжения за улавяне и пълно неутрализиране на инфилтратата. По този начин се гарантира, че тежки метали няма да проникнат в околните естествени почви.

Чрез изменението на Цялостния работен проект до 2041 г. операторът предвижда рентабилно извличане и преработка на 42,0 млн. t извънбалансова руда. С това решение генерираният обем на минния отпадък за депониране в Западното насипище се намалява с 16,0 млн. m³ плътен масив (или 20,8 млн. m³ разбухнал обем).

Съгласно изискванията на ЗПБ и действащото екологично законодателство, след приключване на насипообразуването терените подлежат на задължителна техническа и биологична рекултивация. Успешното прилагане на тази практика вече е доказано при „Източното насипище“, което е изчерпано, отводнено и половината от неговата площ е рекултивирана, като ландшафтът е възстановен.

Около съоръженията за минни отпадъци се изпълнява одобрена програма за мониторинг на атмосферния въздух, повърхностните, подземните води и почвите, което гарантира своевременна реакция при минимални отклонения.

В заключение, проектът прилага най-добрите налични техники за управление на минни отпадъци от сулфидни руди. Изградените инженерни съоръжения за улавяне на водите и планираната последваща рекултивация гарантират липсата на необратимо увреждане на почвения слой извън технологичния контур на съоръжението за минни отпадъци.

6. Относно твърдението за „липса на специализиран ландшафтен проект за фиторемедиация и биологична рекултивация“

Твърдението е невярно.

Има разработен цялостен работен проект за рекултивация на нарушените терени, който не представлява приложение към документацията по ОВОС.

Същият подлежи на одобрение от компетентния орган по ЗПБ, като съдържа и съответните КСС, основа за финансово обезпечаване на необходимите рекултивационни дейности.

7. Относно твърдението за „липса на зелена инфраструктура и фитоакустични бариери срещу шум и прах (нарушение на ЗЗШОС)“

Внушението за директно нарушение на Закона за защита от шума в околната среда (ЗЗШОС) е невярно.

Посочените в ДОВОС сериозни отстояния от границата на концесионната площ до най-близките населени места и обектите, подлежащи на здравна защита, съществуващия естествен растителен буфер, служат като основен довод в ДОВОС, доказващ че шумът и прахът от кариерните самосвали и взривни дейности физически няма как да достигнат урбанизираните жилищни зони, да ги застрашат или да нарушат нормите на ЗЗШОС.

Провежданите през годините измервания на нивата на шум в околна среда ясно и категорично показват, че нивата на шум са спазени, както на границата на концесионната площ, така и на мястото на въздействието.

Извършеното моделиране на емисиите на прах показва, че няма разпространение на наднормени емисии на прах извън границите на комплекса.

Също така, следва да се отбележи, че в разработената програма, за общ. Етрополе, за намаляване на нивата на замърсителите и постигане на установените норми, не се установява принос от страна на „Елаците-Мед“ АД към качеството на въздуха на гр. Етрополе.

За допълнително понижаване на транспортния шум и емисии е предвидено извеждане от експлоатация на КЕТ-3 и изграждане на нов КЕТ-4 на кота 970 m. Това оптимизира маршрутите на автосамосвалите БелАЗ и Hitachi, и намалява транспортната работа с 35 211 хил. t/km, което драстично намалява емисиите на прах, шум и газове от тежката механизация.

Взривните дейности не се извършват хаотично, а при строго разписан режим, минимизиращ сеизмичния и акустичния ефект върху околната среда. Всички пробивно-взривни работи се изпълняват по утвърден паспорт на взривяване с неелектрическа система за инициране.

8. Относно твърдението за „внасяне на нови високотоксични реагенти и подценен транспортен риск (СЕВЕЗО)“

Посочените реагенти ще бъдат използвани единствено във флотационния процес в Обогатителен комплекс, а не както се внушава - на територията на Рудодобивен комплекс.

Възможност за разлив на тези реагенти при транспортирането на практика отсъства, тъй като същите не са в течено състояние, а са под формата на твърдо люспесто вещество.

Относно влагането на тези реагенти в производствения процес е разработена и приложена към ДОВОС оценка по чл. 99б, ал. 2, т. 2 от ЗООС, описваща оценката и тежестта на последствията от идентифицираните възможни сценарии на аварии и определяне на потенциалния им обхват.

Съгласно направените анализи заключението е, че рискът е пренебрежим.

9. Относно твърдението за „унищожаване на местообитания, фрагментация на защитени зони и възражения на ловно-рибарската общност“

Относно мярка 6.1 от ДОСВ - местообитанието 6210 в този имот е установено от авторите на доклада в рамките на изготвянето му и не е част от документацията на защитената зона. Както е упоменато и в доклада, опазването му е препоръчително, доколкото това не компрометира сигурността на съоръженията, в случая стена на хвостохранилище.

По отношение защитена зона BG0002054 „Средна гора“ за опазване на дивите птици, в доклада е направен анализ на въздействието върху зоната, в пълнотата, изискуема по ЗБР. Реализацията на ИП и частичното засягане на 33 BG0002054 „Средна гора“ не нарушава екологични коридори или прогонва защитени видове в Стара планина, каквито са опасенията на авторите на възражението.

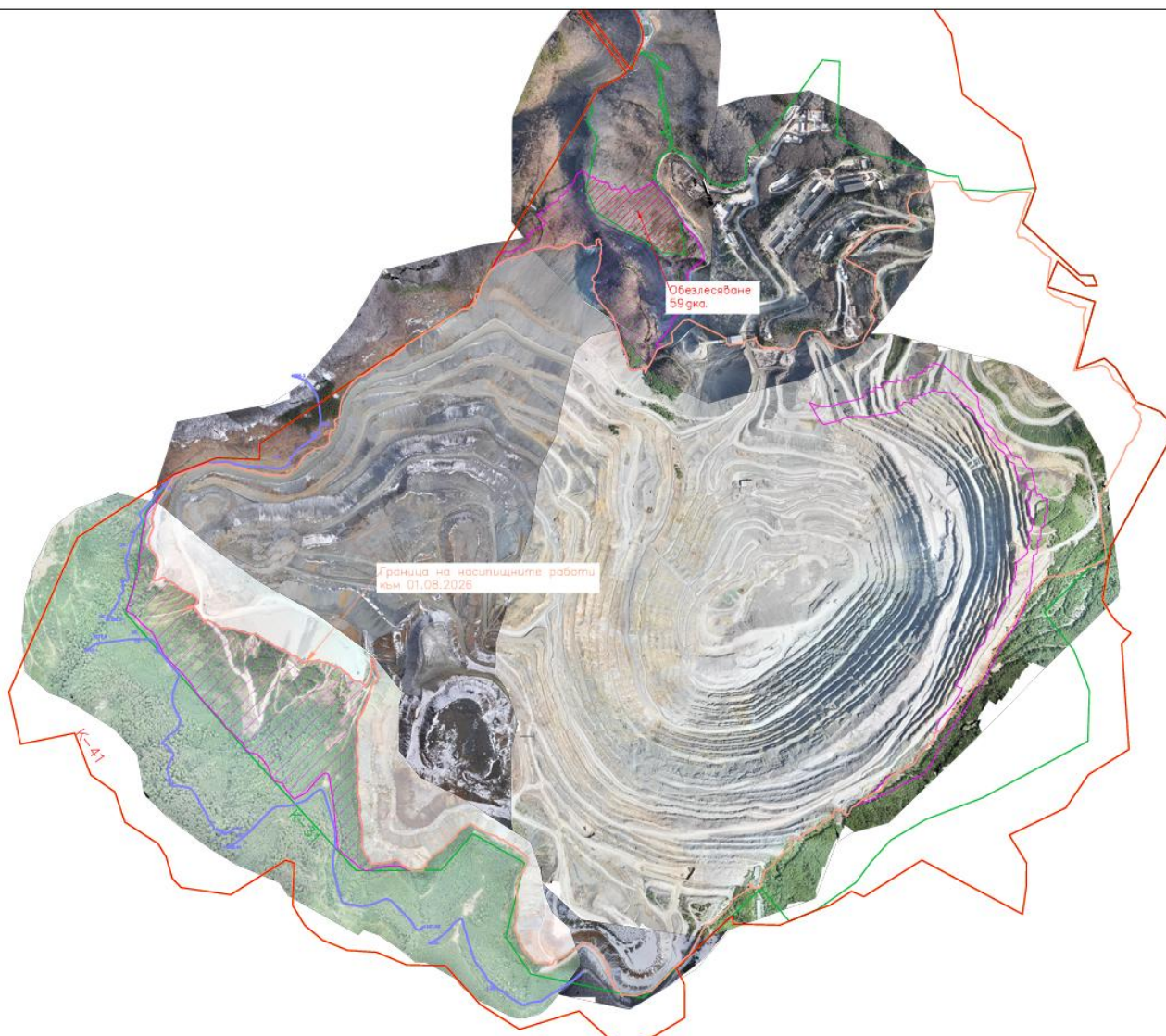
По отношение позицията на ловно-рибарската общност - не разполагаме с цитираното във възражението писмо на ловно-рибарско дружество „Орел“, но предвид дългогодишната работа на рудника и наличието на обилен запас от дивечов фонд към момента не смятаме, че дейността на рудника застрашава дивечовото богатство в района.

ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА АСЯ ПИПЕРКОВА (постъпило по ел. поща в РИОСВ – София)

По постъпилото възражение, изразяваме следното становище:

Относно твърдението за сеч в район на хижа „Мургана“.

Инвестиционното предложение няма нищо общо с горско-стопанските дейности около хижата. Тази дейност не се ръководи от дружеството, осъществява се извън контур 41 и не е предмет на разглеждания ДОВОС. В рамките на Контур 41 ще бъдат изсечени гори с обща площ от 59 дка, разположени северно от рудника. (Виж долната схема.)

Относно твърдението, че „Докладът умишлено укрива факта, че водосборната зона на връх Мургана и Петте кладенци е критичен междуобщински хидроложки възел, разпределен между две коренно различни области. Настоящите сечи, маскирани като санитарни просеки, унищожават естествения горски филтър и водосборните зони, които на северния склон питейно захранват село Рибарица и части от Етрополе, но по-критичното е, че на южния склон в географските граници на Община Челопеч тези извори, включително Топалов кладенец, са единственият основен питеен източник за Община Челопеч и съседното село Мирково. Наглите нови хидрогеоложки и дренажни сондажи на мината, които се правят на огромна дълбочина под кота 730 метра, действат като гигантска спринцовка, която изсмуква подпочвените води на Стара планина, за да поддържа сух рудния кратер, което ще доведе до пълно физическо пресъхване на чешмите на хиляди семейства в Средногорието и Етрополе, без инвеститорът да е осигурил алтернативни дълбоки питейни каптажи за сметка на дружеството.“

Рудник „Елаците“ е в обхвата само на подземно водно тяло „Карстови води в Централния Балкан“ с код BG1G0000TJK045. Северно от Старопланинското водоразделно било, в обхвата на което е и вр. Мургана, то заема площ 9391,12 km², в това число разкрита площ 9318,12 km², която по същество представлява зона на подхранването му от атмосферните валежи. Тази информация, съдържаща се в „План за управление на речните басейни в Дунавски район за басейново управление 2022-2027 г.“, е отразена в доклада за ОВОС. Освен това, съгласно действащият концесионен договор, заетата от Рудодобивния комплекс площ възлиза на 8, 1853 km². Проектът, предмет на ОВОС, предвижда площта на рудника да нарасне с 2,629 km² или концесионна площ на рудодобивния комплекс към 2041 г. ще възлиза на 10, 813 km², което към 2041 г. ще съставлява едва 0,116 %, т. е. нищожно малка част от водосборната област на подземното водно тяло. Посочените данни категорично отхвърлят твърдението, че в доклада за ОВОС се укриват факти, които **„унищожават естествения горски филтър и водосборните зони, които на северния склон питейно захранват село Рибарица и части от Етрополе“**.

Движението на подземните води в рудничния котлован има низходящ, прекъснат характер и се осъществява като локални водотоци с малки дебита от порядъка на 0,04 ÷ 1,2 l/s, рядко до 1.0÷5,0 l/s през периоди с интензивни валежи, по отделни пукнатини и от тектонски нарушения. Обхватът на това въздействие върху подземните води се лимитира предимно от повърхностните вододелни около концесионната площ на рудник „Елаците“. Следователно би следвало да се очаква негативно въздействие върху дебита и химичния състав на най-близко намиращата около рудника водоизточници. Предмет на собствен мониторинг е близко намиращия се водоизточник (на около 2 km източно от дъното на рудника) - „Крайпътна чешма - югоизточно от пътя Златица - Етрополе до р. Равна“. Резултатите от провежданият многогодишен мониторинг в този пункт не открояват въздействие от рудника върху количественото и химичното състояние на водата от чешмата. Поради това не може да се очаква унищожаване на „водосборните зони“ извън локално обособената около рудника водосборна област, в това число и на тези, които „питейно захранват село Рибарица и части от Етрополе“.

Град Етрополе, с. Лъга и с. Малък Искър се водоснабдяват основно от каптиран карстов извор „Поповец“ с разрешен дебит 946 m³/d (10,95 l/s). Намира се в южната периферия на гр. Етрополе, в подножието на западния склон на р. Малък Искър. Отстои на около 8 km северозападно от рудник „Елаците“. Изворът е на кота 573,73 m, т.е. на дълбочина повече от 150 m под проектното дъно на рудника към 2041 г. на кота 730 m. Включен е като мониторингов пункт по Националната система за мониторинг на околната с код BG1G0000TJKMP449 (за контролен и оперативен мониторинг на химичното състояние на добиваната вода).

Село Рибарица се водоснабдява от каптирани карстови извори „Извора“ и „Света Троица“, намиращи се на около 7,5÷8,0 km северно от рудник „Елаците“. Изворът „Света Троица“ е мониторингов пункт по Националната система за мониторинг на околната с код BG1G0000TJKMP257 (за количествен мониторинг).

Резултатите от многогодишните наблюдения показват, че изследваните показатели на водата са под допустимите стойности по стандарта за качество на подземните води в Наредба № 1/10.07.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води, което означава, че качеството на питейните подземни води, както и дебитът на водоизточниците извън рудника,

не е повлияно и не може да се очаква въздействие от предстоящата минно-добивна дейност до кота 730 m.

Освен изложеното, отсъствието на въздействие от осъществената до момента и очакваната до 2041 г. минно-добивна дейност върху съществуващите водоснабдителни водовземни съоръжения, се подкрепя и от следната информация в „План за управление на речните басейни в Дунавски район за басейново управление 2022-2027 г.“;

- Регионалните естествени ресурси на подземно водно тяло са 10524 l/s. Разполагаемите му ресурси са оценени на 8647 l/s. Общото водовземане, включващо дебитите на водовземните съоръжения за питейно-битови, промишлени, земеделски и други цели, водоотлива от рудник „Елаците“ и водочерпенето от кладенците за задоволяване на собствените потребности на населението, съставлява 7082 l/s, което означава, че се използват едва 18 % от располагаемите ресурси на подземното водно тяло;

- Ресурсите на подземното водно са съсредоточени основно в карбонатните окарстени колектори, каквито в разкрития и предстоящия за разкриване геолого-литоложкия разрез на рудника отсъстват. Поради това хидрогеоложкият облик на подземното водно тяло в и около рудника се обуславя от пукнатинни подземни води с плитка и дълбока циркулация, характеризиращи се с ниски филтрационни свойства.

Южният Старопланински склон е в обхвата на подземно водно тяло „Пукнатинни води - Западно - и централнобалкански масив“ с код BG3G00000Pt044, т.е. извън подземно водно тяло BG1G0000TJK045, в което се намира рудник „Елаците“. Поради това дрениращите се в рудника подземни води не засягат ресурсите на подземното водно тяло BG3G00000Pt044, респективно и не са в състояние да въздействат върху режима на „тези извори, включително Топалов кладенец“.

Според информацията в „Общински план за развитие на община Челопеч“ питейно-битовото водоснабдяване на община Челопеч се осигурява от шест речни водохващания. Пет от тях добиват води от повърхностния отток на р. Воздол и едно от повърхностния отток на Бревинска река. Двете реки са притоци на р. Тополница. Водосборите на реките обхващат югоизточната част на Етрополската планина. Речните водохващания № 1 и № 2 са разположени на р. Илинденска, речно водохващане № 4 – на река Белишка, №3 и №5 – на река Воздол, образувана от сливането на горните две реки и р. Равнишка.

По данни от „Общ устройствен план на община Мирково“ за водоснабдяване има изградени две речни водохващания („Усте“ и „Орела“) и водоизточници от подземни води (дренажи и каптажи). От тях на южния склон на Стара планина се намират само каптажи „Хижата“ и „Изворите“, от които се водоснабдява с. Буново. Те дренират подземно водно тяло „Пукнатинни води - Западно - и централнобалкански масив“ с код BG3G00000Pt044. Другите водовземни съоръжение дренират подземни водни тела „Карстови води – Байлово-Мирковски масив“ с код BG3G00000T2056, „Пукнатинни води – Г. Малинско-Панагюрски район“ с код BG3G00000K2029 и „Порови води в Кватернер - Пирдоп-Златишка котловина“ с код BG3G00000Q001.

Посочените данни сочат, че не е вярно твърдението, че **„тези извори, включително Топалов кладенец, са единственият основен питеен източник за Община Челопеч и съседното село Мирково“**.

От изложеното произтича, че отсъстват хидрогеоложки предпоставки за въздействие от дрениращите се в рудник „Елаците“ подземни води от подземно водно тяло BG1G0000TJK045 върху количественото и химичното състояние на посочените подземни водни тела и е абсурдно да се твърди, че „Наглите нови хидрогеоложки и дренажни сондажи на мината, които се правят на огромна дълбочина под кота 730 метра, действат като гигантска спринцовка, която изсмуква подпочвените води на Стара планина, за да поддържа сух рудния кратер, което ще доведе до пълно физическо пресъхване на чешмите на хиляди семейства в Средногорието и Етрополе“.

ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА АННА ТОПОВА (вх. № 7519-18063/13.08.26 г. на РИОСВ – София)

Относно твърдението за изпреварваща сеч преди общественото обсъждане:

Инвестиционното предложение няма нищо общо с горско-стопанските дейности около в района на връх Мургана. Тази дейност не се ръководи от дружеството, осъществява се извън контур 41 и не е предмет на разглеждания ДОВОС. В рамките на Контур 41 ще бъдат изсечени гори с обща площ от 59 дка, разположени северно от рудника. (Виж схемата по-горе, в отговор на възражението на г-жа Ася Пиперкова).

Относно твърденията за укриване на факти за критичен хидроложки възел и хидроложко изсмукване на водите (Ефектът на спринцовката): становище е дадено по-горе в отговора на г-жа Ася Пиперкова.

Относно твърдението за заплахата от хвостохранилището за с. Чавдар:

Направени са констатации без да се изложат конкретни факти и въпроси, по които да се произнесем.

ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА ДАНИЕЛА ИВАНОВА БОРИСОВА (постъпило по ел. поща в РИОСВ – София)

Становището идентично с това на г-жа Ася Пиперкова, на което отговор е даден по-горе.

ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА ДЕСИСЛАВА МАРИНОВА ПРОДАНОВА (постъпило по ел. поща в РИОСВ – София)

Становището идентично с това на г-жа Ася Пиперкова, на което отговор е даден по-горе.

ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА ЖЕНЯ ИЛИЕВА НИКОЛОВА - ВЪЛЧАНОВА (постъпило по ел. поща в РИОСВ – София)

Становището идентично с това на г-жа Ася Пиперкова, на което отговор е даден по-горе.

**ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА КОНСТАНТИНА НИКОЛОВА АНГЕЛОВА
(постъпило по ел. поща в РИОСВ – София)**

Становището идентично с това на г-жа Ася Пиперкова, на което отговор е даден по-горе.

**ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА КРАСИМИР БОРИСОВ СТОЙЧЕВ (постъпило по ел.
поща в РИОСВ – София)**

Становището идентично с това на г-жа Ася Пиперкова, на което отговор е даден по-горе.

**ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА ЛИЛИЯ ИВАНОВА СТОЙЧЕВА (постъпило по ел.
поща в РИОСВ – София)**

Становището идентично с това на г-жа Ася Пиперкова, на което отговор е даден по-горе.

**ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА МАГДАЛЕНА АТАНАСОВА ЛАЛОВА (постъпило по
ел. поща в РИОСВ – София)**

Становището идентично с това на г-жа Ася Пиперкова, на което отговор е даден по-горе.

**ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА МАРГАРИТКА НЕНОВА СТЕРИКОВА (постъпило
по ел. поща в РИОСВ – София)**

Становището идентично с това на г-жа Ася Пиперкова, на което отговор е даден по-горе.

**ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА МАРИЯ ВЕСЕЛИНОВА МАНОВА (постъпило по ел.
поща в РИОСВ – София)**

Становището идентично с това на г-жа Ася Пиперкова, на което отговор е даден по-горе.

**ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА НЕВЕНА ПЕТКОВА СТЕРИКОВА (постъпило по ел.
поща в РИОСВ – София)**

Становището идентично с това на г-жа Ася Пиперкова, на което отговор е даден по-горе.

**ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА НЕЗАБРАВКА ЙОРДАНОВА МАРИНОВА
(постъпило по ел. поща в РИОСВ – София)**

Становището идентично с това на г-жа Ася Пиперкова, на което отговор е даден по-горе.

**ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА НИКОЛАЙ БЕЛЧЕВ КОЛЕВ (постъпило по ел. поща
в РИОСВ – София)**

Становището идентично с това на г-жа Ася Пиперкова, на което отговор е даден по-горе.

**ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА СТЕФКА ДЕЧКОВА БЕЗЛОВА - КОЛЕВА
(постъпило по ел. поща в РИОСВ – София)**

Становището идентично с това на г-жа Ася Пиперкова, на което отговор е даден по-горе.

ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА ТАНЯ ДИНКОВА ДАНЕВА (постъпило по ел. поща в РИОСВ – София)

Становището идентично с това на г-жа Ася Пиперкова, на което отговор е даден по-горе.

ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА ЗДРАВКА ВЛАДОВА ФИЛЕВА (постъпило по ел. поща в РИОСВ – София)

Становището идентично с това на г-жа Ася Пиперкова, на което отговор е даден по-горе.

**ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА КОНСТАНТИНА НИКОЛОВА АНГЕЛОВА
(постъпило по ел. поща в РИОСВ – София)**

Становището идентично с това на г-жа Ася Пиперкова, на което отговор е даден по-горе.

ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА ПОЛИНА ЕМИЛОВА ДЖОРГОВА (постъпило по ел. поща в РИОСВ – София)

Относно въпросите, свързани с въздействието върху повърхностните и подземните води и водоснабдяването на Етрополе. Докладът за ОВОС е съгласуван с Басейнова дирекция Дунавски район с писмо с изх.№ПУ-01-559-1/10.06.2026г. В ОВОС са представени проверими доказателства за състоянието на повърхностните и подземни води и за влиянието на ИП върху тях. Оценено е въздействието при потенциални аварийни ситуации (вж. раздел 9 от доклада за ОВОС).

По отношение на горските територии, от реализацията на ИП в рамките на контур 41 ще бъдат пряко засегнати само 59 дка гори. Информация за видовия състав и собствеността е дадена в раздел 4.6 на ОВОС, както и в приложение I-10 „Информация за категориите и функциите на горските територии в обхв. на Контур 41“ към доклада за ОВОС.

По отношение реалистични аварийни сценарии и конкретните мерки за защита на населението и водните ресурси на Етрополе – този въпрос е разгледан подробно както в раздел 9, така и в т.3.9 на ОВОС. Отделно, към доклада за ОВОС е приложен и доклад по чл. 99б, ал. 2, т. 2 от Закона за опазване на околната среда за предприятия/съоръжения с нисък/висок рисков потенциал.

По отношение кумулативния ефект - в ОВОС такава оценка е направена за всеки един компонент и фактор на околната среда.

Относно рекултивацията след 2041 година – тя, според концесионните договори е ангажимент на „Елаците мед“ АД.

ОТГОВОР НА ПОДПИСКА – ВЪЗРАЖЕНИЕ НА ЖИТЕЛИТЕ НА ОБЩИНА ЕТРОПОЛЕ С ВХ.№ 48-00-1/19.08.2026 Г. И ВХ. № 48-00-2/19.08.2026 Г.

По т.1 относно замърсяването на р. Негърщица – замърсяването е констатирано преди да бъде въведена в експлоатация ПСОВ на кота 830 m. Същата е въведена в редовна експлоатация през м. януари 2026 г.

По т.2 относно условия, заложиени в писмо на МОСВ – писмото не е предоставено към възражението и затова не можем да го коментираме. Цялата дейност на дружеството от проектиране, през строителство и експлоатация е съобразена и се съобразява с нормативните изисквания на действащото законодателство и с клаузите на сключения концесионен договор.

По т.3 относно изготвяне и изпълнение на строги шумозащитни, прахозащитни и ландшафтни планове - посочените в ДОВОС сериозни отстояния от границата на концесионната площ до най-близките населени места и обектите, подлежащи на здравна защита, съществуващия естествен растителен буфер, служат като основен довод в ДОВОС, доказващ че шумът и прахът от кариерните самосвали и взривни дейности физически няма как да достигнат урбанизираните жилищни зони, да ги застрашат или да нарушат нормите на ЗЗШОС.

Провежданите през годините измервания на нивата на шум в околна среда ясно и категорично показват, че нивата на шум са спазени, както на границата на концесионната площ, така и на мястото на въздействието.

Извършеното моделиране на емисиите на прах показва, че няма разпространение на наднормени емисии на прах извън границите на комплекса.

Горепосоченото не предполага разработването и изпълнението на шумозащитни и прахозащитни планове.

Разработването на ландшафтен план (официално наричан проект по част „Паркоустройство и благоустройство“) се изисква основно по силата на ЗУТ и свързаните с него подзаконови нормативни актове. Същият не е изискуем за „Елаците-Мед“ АД.

Съгласно изискванията на ЗПБ и Договора за концесия, възложителят на ИП е задължен да разработва и изпълнява цялостен работен проект за за ликвидация или консервация на миннодобивния обект и рекултивация на засегнатите земи.

По т.4 относно искането за незабавна и непрекъсната рекултивация на засегнатите терени – дружеството и към момента изпълнява рекултивация на освободените от дейност терени – източно насипище на рудник „Елаците“ и освободени площи от въздушния откос на хвостохранилище „Бенковски 2“.

По т.5 – инвестиционното предложение не засяга границите на защитена зона BG0001043 „Етрополе - Байлово“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

ОТГОВОР НА СТАНОВИЩЕ НА ЕМИЛ ГЕОРГИЕВ, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПК „ЕКОГЛАСНОСТ“, ИЗХ.№ 6 от 21.08.2026 г. (представено от общ. Етрополе)

Относно риска от свлачища и стабилитета:

По т. т. 1 и 2: Въпросът е коментиран в т. 2 от **отговор на възражение на граждани на община Етрополе, заведено в общината с вх.№30-00-355/13.08.2026г.**

По т. 3. Водоемът с помпена станция за кисели води се намира на територията на Рудодобивен комплекс и респективно не касае жителите на с. Чавдар.

Водоемът и стената към него е регулиращ буфер (камерен тип) към помпена станция. Максималният дебит на изпомпване е 200 l/s. Водата не се задържа там, а преминава транзит по херметични тръбопроводи директно към Обогатителния комплекс в с. Мирково за заустване в хвостопровода, където напълно се неутрализира.

Въпросите със стабилитета на насипището и предприеманите мерки са детайлно разгледани в т. 2 от **отговор на възражение на граждани на община Етрополе, заведено в общината с вх.№30-00-355/13.08.2026г.**

Допълнително, дружеството е разгледало в идейна фаза и е избрало алтернативно проектно решение за изграждане на 10 m стена и буферен обем на водоема до 13 хил. m³ замърсени води. Предстои разработването в работна фаза и процедиране по реда на ЗООС и ЗУТ.

Относно водите и киселинното дрениране:

По т. т. 4, 5 и 6. Касае се за действащо съоръжение за съхранение на минни отпадъци.

Както е посочено в т. 2 от **отговор на възражение на граждани на община Етрополе, заведено в общината с вх.№30-00-355/13.08.2026г.** по-горе, системата за управление на водите в района на „Западното насипище“ е изцяло решена инженерно, като контактът на скатните водите с насипа е предотвратен.

Не се отчитат реализираните мащабни инженерни съоръжения в комплекса. Съгласно ПУМО (2026 г.), чистите води на р. Негършица са изцяло отклонени извън контура на насипищата чрез специално изградена подземна минна изработка. Допълнително, за улавяне на дренажните и подпочвените води функционира дренажна отводнителна галерия на хор. 840 m. Всички замърсени потоци се насочват контролирано към пречиствателните станции за отпадъчни води (ПСОВ) на коти 950, 840 и 830 m. С това се елиминира рискът от инфилтрация, хидростатично налягане в тялото на насипа и дълбочинни свлачищни процеси.

Киселите дренажни води, прехвърляни на територията на Рудодобивен комплекс се заустват в хвостопровода, водещ към хвостохранилище „Бенковски 2“ и напълно неутрализират. Избистрените води от утаечните езера на хвостохранилището се включват в обратното водоснабдяване на фабриката и представляват една малка част от водопотреблението на свежа промишлена вода на фабриката.

За 50- годишната експлоатация на фабриката не е констатиран излишък на оборотни води, което се доказва и от справките за потребление на свежа промишлена вода.

Относно рекултивацията, ландшафта и фиторемедиацията

По т. 7 и 8 - Има разработен цялостен работен проект за рекултивация на нарушените терени, който не представлява приложение към документацията по ОВОС.

Същият е разработен в съответствие с изискванията за инвестиционно проектиране, ЗУТ, ЗПБ и специализираната нормативна уредба и подлежи на одобрение от компетентния орган по ЗПБ.

По т. 9 – въпросът е разгледан в т. 3 от отговор на възражение на граждани на община Етрополе, заведено в общината с вх.№30-00-355/13.08.2026г. по-горе.

Предвид и наличието на сериозен естествен растителен буфер между Рудодобивен комплекс и гр. Етрополе, не се налага предвиждането и изпълнението на „специфични фито-акустични бариери“.

Относно риска от аварии и нови реагенти (СЕВЕЗО)

По т. т. 10 и 11 - Въпросът е детайлно разгледан и оценен в оценката по чл. 99б, ал. 2, т. 2 от ЗООС, приложение към ДОВОС.

По т. 12. Относно нулевата алтернатива

В ЗООС няма императивно изискване за включване на „нулева алтернатива“ в доклада за ОВОС. В ЗООС има изискване за *„описание на разумни алтернативи (например по отношение на дейностите, технологията, местоположението, размера и мащаба), проучени от възложителя, които са относими за инвестиционното предложение и неговите специфични характеристики, и посочване на причините за избрания вариант, като се вземат предвид последиците от въздействията на инвестиционното предложение върху околната среда“* (чл.9б, ал.1, т.2), което изискване е изпълнено в доклада за ОВОС (раздел 2 на стр.57 от ОВОС). В допълнение, в ОВОС е направено описание на съответните аспекти от текущото състояние на околната среда (базов сценарий) и кратко изложение на вероятната им еволюция, ако инвестиционното предложение не бъде осъществено, доколкото природните промени от базовия сценарий могат да се оценят въз основа на наличността на информация за околната среда и научни познания, което на практика се явява и оценка на „нулева алтернатива“ (виж. т. 3.1.3, т. 3.2.2.5, т. 3.3.2 и така до т. 3.10.3).

ОТГОВОР НА СТАНОВИЩЕ НА ИВАН ТОПАЛОВ, ВХ.№ 94-00-878/20.08.2026 Г. НА ОБЩИНА ЕТРОПОЛЕ

Като цяло, становището е базирано на „публикуваното задание“ (Заданието за обхват и съдържанието на доклада за ОВОС) и всички констатации във възражението на практика са отразени в ОВОС.

По т.1 Относно недостатъчност на данните за количествата на валежите.

В т.3.1.1 на ОВОС е направена подробна климатична характеристика на района на инвестиционното предложение обхващаща данни за периода 1991-2023г. Конкретиката в данните, която изисква от г-н Топалов по същество е предмет на работното проектиране и е взета предвид в работния проект.

По т.2 Относно липсата на ясно показана климатична проекция до 2041 г. и за следразкривния период

В т.4.1.2.1 на ОВОС е посочена методиката за климатичните модели, ползвани в анализа на въздействието върху атмосферния въздух. Относно прогнозите за интензивни валежи, продължителни сухи периоди снеготопене и температури – тези елементи на климата са взети предвид при проектирането и изграждането на съоръженията за улавяне, пречистване и отвеждане на атмосферните води. Тези елементи на климата се взимат предвид и при работата на оросителната система – в случай на продължително засушаване.

По т.3 Относно демонстриране на комбиниран най-лош сценарий от екстремни валежи или снеготопене.

В раздел 9 „Описание на очакваните значителни неблагоприятни въздействия на инвестиционното предложение за околната среда и човешкото здраве, произтичащо от уязвимостта на ИП на риск от големи аварии и/или бедствия, които са от значение за него“ е направен такъв анализ.

По т.4 относно каква част от екстремния приток може да бъде пречистена и каква трябва да бъде временно задържана

В началото на дренажната отводнителна галерия на хор. 840 m е изграден комплекс от съоръжения за буфериране на замърсени води при необходимост (т.нар. херметична врата), предмет на ДОВОС за ИП до 2031 г.

Отделно преди всички пречиствателни съоръжения за отпадъчни води има изградени буферни и регулиращи резервоари.

Всички съоръжения са проектирани в съответствие с приложимите норми за проектиране на хидротехнически и пречиствателни съоръжения, с капацитет да поемат и високите вълни.

По т.5 за исторически замърсявания на водите в р. Малък Искър

Това е събитие отпреди повече от 15 години. От тогава са взети мерки, вкл. и изграждане на втора и трета пречиствателна станции.

По т.6 относно необходимостта от воден баланс за целия РК

Както за Рудодобивен, така и за Обогатителен комплекс, за разработени т.нар. баланси на чистите и замърсени води, които се актуализират.

Конкретно за Рудодобивен комплекс същият е разработен от специалисти на Геологическия институт при БАН и НИМХ.

По т.7 за масов баланс на замърсителите, а не само сравнение на концентрации

В зависимост от целите, в практиката се ползват и двата показателя – концентрацията (емисионната норма) е основният показател за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества във водите. Товарът има отношение към заустването на отпадъчни води и/или към различни видове разрешителни за ползване на води. И двата показателя са ползвани в работния проект, респективно в ОВОС.

По т.8 относно рискът от киселинен минен дренаж и анализ на отпадъчните скали.

Данни за характеристиките на скалната маса в насипищата е дадена в т. 3.1.3.5 от приложеният към ОВОС План за управление на минните отпадъци.

По т.9 за моделиране на въздействието на рудничното отводняване върху подземните води и изворите

Рудник „Елаците“ е в обхвата само на подземно водно тяло „Карстови води в Централния Балкан“ с код BG1G0000TJK045. Северно от Старопланинското водоразделно било, в обхвата на което е и вр. Мургана, то заема площ 9391,12 km², в това число разкрита площ 9318,12 km², която по същество представлява зона на подхранването му от атмосферните валежи. Тази информация, съдържаща се в „План за управление на речните басейни в Дунавски район за басейново управление 2022-2027 г.“, е отразена в доклада за ОВОС. Освен това, съгласно действащият концесионен договор, заетата от Рудодобивния комплекс площ възлиза на 8,1853 km². Проектът, предмет на ОВОС, предвижда площта на рудника да нарасне с 2,629 km² или концесионна площ на рудодобивния комплекс към 2041 г ще възлиза на 10,813 km², което към 2041 г. ще съставлява едва 0,116 %, т. е. нищожно малка част от водосборната област на подземното водно тяло. Движението на подземните води в рудничния котлован има низходящ, прекъснат характер и се осъществява като локални водотоци с малки дебители от порядъка на 0,04 ÷ 1,2 l/s, рядко до 1.0÷5,0 l/s през периоди с интензивни валежи, по отделни пукнатини и от тектонски нарушения. Обхватът на това въздействие върху подземните води се лимитира предимно от повърхностните вододели около концесионната площ на рудник „Елаците“. Следователно би следвало да се очаква негативно въздействие върху дебита и химичния състав на най-близко намиращата около рудника водоизточници. Предмет на собствен мониторинг е близко намиращия се водоизточник (на около 2 km източно от дъното на рудника) - „Крайпътна чешма - югоизточно от пътя Златица - Етрополе до р. Равна“. Резултатите от провежданият многогодишен мониторинг в този пункт не открояват въздействие от рудника върху количественото и химичното състояние на водата от чешмата. Поради това не може да се очаква унищожаване на „водосборните зони“ извън локално обособената около рудника водосборна област, в това число и на тези, които „питейно захранват село Рибарица и части от Етрополе“.

По т.10 относно спазване на минималния екологичен отток при суша

Изискването за осигуряване на минимален екологичен отток е елемент на издадените разрешителни за водоползване на дружеството и се контролира от компетентните държавни органи.

По т.11 относно необходимостта от анализ на седиментите нагоре и надолу по течението на р. Негърщица и р. Малък Извор

Тези показатели се мониторираат и наблюдават от ИАОС.

По т.12 относно изчисления за устойчивост при водонасищане и земетръс.

Данни за инженерно-геоложките условия са посочени в т.3.4.4 на ОВОС.

По т.13 относно сценарий за последствията при локален или по-голям отказ на насипище

Въпросът е коментиран в т. 2 от отговор на възражение на граждани на община Етрополе, заведено в общината с вх.№30-00-355/13.08.2026г.

Сценарии на възможните аварийни ситуации са разгледани в аварийните планове за съоръженията за съхранение на минните отпадъци, приложения към ПУМО.

По т.14 относно ерозията и поройния отток при краткотрайни интензивни валежи и пропускателната способност на водоотвеждащи канали

Тези изчисления са елемент от Работния проект и в частност за новодпрвдидените хидротехнически съоръжения.

Всички съоръжения са проектирани в съответствие с приложимите норми за проектиране на хидротехнически и пречиствателни съоръжения, с капацитет да поемат и високите вълни.

По т.15 относно моделиране и мониторинг на РМ10 и РМ2.5.

Моделирането на РМ 10 и РМ2,5 е направено в ОВОС, т.4.1.1. В приложенията са дадени и подробни карти на разпространението на замърсители.

По т.16 относно химичният състав на праха

Рудникът е действащ и данни за разпространение на прах и съдържанието на различни елементи в праха е обект на анализ от контролните институции и от собствен мониторинг на дружеството от десетилетия.

По т.17 относно оценката на нивата на шум

Не става ясно защо авторът на становището счита, че е необходимо в ОВОС да се покажат максимални нива на шума при взривяване и до какви изводи ще доведе тази информация. В ОВОС стриктно са следвани и спазени изискванията на закона за защита от шум и наредба №6 за показателите за шум.

По т.18 относно площта и „времетраенето“ на всяка нарушена територия и „критерии за успешна рекултивация“

Всички нарушени площи и/или площи за различни дейности в рамките на контур 41 са описани и оценени в доклада за ОВОС.

Критериите за успешна рекултивация се залагат в планове за рекултивация, които се изготвят от дружеството и се одобряват от компетентните органи.

По т.19 относно необходимостта от „по-силно разглеждане“ на фрагментацията и кумулативния ефект върху местообитанията.

Тази точка, както и повечето предишни точки има пожелателен характер и показва непознаване на материалите, предоставени за обществено осъждане, в т.ч. и докладът за оценка степента на въздействие (ДОСВ) върху предмета и целите на опазване в защитени зони, в който тези теми са разгледани подробно. ДОСВ съдържа и необходимите според наредбата за оценка за съвместимост картни материали.

По т.20 Ландшафтният ефект е дългосрочен и трябва да се оценява реалистично.

Да, това е точно така и именно такава оценка е направена в доклада за ОВОС, напр. таблици 84 и 86.

По т.21 относно средни и „нормални“ условия за доказване на безопасност.

Тази точка е формулирана неясно (например какво значи „средни условия за доказване на безопасност“ или какво се има предвид под „предположения за малки притоци“) и е без конкретен адресат – дали е насочена към ОВОС, или към доклада по чл.99б или План за управление на минни отпадъци и затова не можем да вземем отношение по нея.

По т.22 относно оценката по чл.99б от ЗООС

Оценката е изготвена съгласно нормативните изисквания и е съгласувана от компетентния орган – Изпълнителна агенция по околна среда със становище с изх. № ПГА-1939/29.05.2026 г.

По т.23 относно алтернативи за последователност и мащаб на добива, геометрия и етапност на насипищата и т.н.

Предмет на оценка в ОВОС е цялостен работен проект за добив и първична преработка на руди до 2041 г. и като такъв, той не работи с алтернативни решения или варианти.

Изискуемият по ЗООС анализ на разумни алтернативи е направен в ОВОС (виж раздел 2 от ОВОС).

По т. 24. относно кумулативна оценка на целия реалистичен жизнен цикъл и историческо натоварване.

Тази точка е на практика има пожелателен характер, с което напълно се съгласяваме – процедурата не включва разрешаване на дейности след 2041 год.

По т.25 относно мерките

И тази точка показва непознаване на предоставеният за обсъждане доклад за ОВОС, в който мерките са разписани именно така, както препоръчва авторът на становището.

По т.26 относно рискове и финансово обезпечение след закриване

Размерът на финансовото обезпечение и реда за неговото обезпечаване е елемент на издадените разрешителни за управление на минните отпадъци, а не на процедурата по ОВОС.

Дружеството е обезпечило оценените размери на финансовото обезпечение по надлежния ред.

По т. VIII история на водните проблеми.

Цитираните в становището случаи са отпреди десетилетие, когато все още не е била въведена в експлоатация третата ПСОВ.

По т.IX относно конкретни искания към компетентния орган .

По т.1 – докладът за ОВОС и приложенията към него имат положително становище от компетентните органи – РИОСВ, РЗИ, БД, ИАОС и др.

По т.2 – неприложимо. Неясно е по коя наредба или методика ще се изготви това приложение, и с какво информацията в него ще е по-различна от представената в ОВОС.

По т.3 – неприложимо. Данните за валежи и снеготопене са задължителен елемент от проектирането на хидротехнически и пречиствателни съоръжения и същите, които в последствие преминават през дълъг процес на одобрение.

По т.4 и т.5– неприложимо. Мотивите са описани в предходната точка.

По т.6 – неприложимо. Тези данни се предоставят на Басейнова дирекция при разрешителни за заустване.

По т.7 – неприложимо. Мотивите са описани по-горе

По т.8 – неприложимо. В ПУМО е приложен тест от акредитирана лаборатория.

По т.9 – неприложимо. изчисленията за натоварване на насипищата са елемент от работния проект и са съгласувани от компетентните органи.

По т.10 – неприложимо. Как става опробването на пропускателна способност на канал или водосток и кой е компетентният орган, който може да го удостовери на място.

По т.11 – неприложимо. Моделирането е направено в ОВОС.

По т.12 – неприложимо. Налице са изготвени проекти за рекултивация, които се съгласуват от компетентните органи.

По т.13 - неприложимо. Налице е ДОСВ, приложен към доклада за ОВОС.

По т.14 – неприложимо. Работният проект, обект на ОВОС не предлага алтернативни решения.

По т.15 – неприложимо. Докладът по чл.99б от ЗООС е одобрен от ИАОС

По т.16 – неприложимо. Дружеството е обект на външен и на собствен мониторинг в който има заложиени показатели, на които трябва да отговарят наблюдаваните компоненти – било то води, въздух, шум и др.

По т.17, 18, 19, 20 – неприложимо. Няма отношение към процедурата по ОВОС.

По т.21- неприложимо. „Независимата проверка“ изземва функциите на редица компетентни органи.

ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ НА ГРУПА ГРАЖДАНИ, ЖИТЕЛИ НА С. БЕНКОВСКИ, ВХ.№ РД-94-00-2/24.08.26 г. НА ОБЩИНА МИРКОВО

По т.1 относно липса на стабилитетен анализ на хвостохранилище „Бенковски 1“

Относно искането да се представи стабилитетен анализ от независим акредитиран орган, съгласно таблица 31, стр. 127 от ДОВОС, на ред 5 от таблицата е записано „*Бенковски 2 – хвостова стена „Бенковски 1“*“, което касае именно отделен анализ на сигурността за хвостохранилище „Бенковски 1“.

По т.2 относно недостатъчен запас на сигурност при сеизмично натоварване

Следва да се отбележи, че в горната таблица 31, стр. 127 от ДОВОС, има допусната техническа грешка при прехвърлянето на данни от стабилитетните анализи в обобщението на резултатите.

Реално изчислените коефициенти на сигурност за „Бенковски 1“, хвостова стена над СДПС и хвостова стена над нова долна стена „Източно дере" са както следва:

Хвостова стена „Бенковски 1“

- При основно съчетание на натоварването: $F_{уст.} = 1,46$
- При особено съчетание на натоварването: $F_{уст.} = 1,18$

Хвостова стена над СДПС

- При основно съчетание на натоварването: $F_{уст.} = 2,16$
- При особено съчетание на натоварването: $F_{уст.} = 1,74$

Хвостова стена „Източно дере“

- При основно съчетание на натоварването: $F_{уст.} = 2,04$
- При особено съчетание на натоварването: $F_{уст.} = 1,64$

Относно записа за допълнителен метод на изчисление - нелинеен динамичен анализ по метода на крайните елементи (Nonlinear Time History Analysis - NTHA), определените коефициенти на сигурност, при стабилитетните изчисления се определени по метода на Fellenius-Terzaghi (Ordinary Method of Slices), който е нормиран за хидротехнически съоръжения, съгласно чл. 107, ал. (1) и (2) от „Норми за проектиране на насипни язовирни стени“.

По т.3 относно посочване в документацията (ПУМО) за „голяма“ опасност относно човешки живот

Проектът се базира на тежки инженерни и хидротехнически съоръжения, подробно описани в документацията:

- Конструктивна стабилност срещу земетръс ($J=VIII$ степен): Статичната и динамичната устойчивост на хвостовите стени („Сулуджа дере“ и „Ай дере“) са разчетени и преизчислявани ежегодно от специализирани инженерни организации ("Геотехника-Инженеринг" ООД). Тялото на стената е заложено с максимално сигурни инженерни разновидности – „много сбит“ хидроциклонизиран пясък (Разновидност 4), стигащ до 113.40 m дълбочина до скалната основа.
- Физическа защита срещу свличане и суфозия: В петата на стените към р. Тополница са изпълнени масивни стоманобетонни подпорни стени. Предвидени са и функционираат активни обратни филтри с дебелина 1.50 m от скални материали с висока якост (30-40 МПа), елиминиращи риска от механична суфозия. Откъм водния откос се полага геомембрана за спиране на филтрацията.
- Инженерна утилизация на релефа (Проект „Улама“): За да се сведе до минимум засягането на нови площи, проектът предвижда обединяването на двете съоръжения чрез инженерно усвояване на уламата между тях с масивни насипни съоръжения (Оградна дига „Бенковски 1“, ОД „Сулуджа дере“ и диги 2А и 2Б).
- Защита срещу препълване и порои (хидравличен буфер): Заложена е инженерна експлоатация, гарантираща поддържането на минимален свободен борд от 2.0 m от водното огледало до короната на стените за поемане на екстремни валежи.

Инженерно управление на водите и минните отпадъци:

- Активно отводняване и дренаж: Под хвостовите стени работят изградени дренажни системи и събирателни шахти, които активно понижават депресионната крива в телата на опорните призми, гарантирайки тяхната статика. Водите се отвеждат до Дренажни помпени станции (ДПС) и се връщат обратно в затворения цикъл.

- Инфраструктурно обезпечаване до 2041 г.: Проектът предвижда изграждането на изцяло нов ретензионен резервоар за дренажни и оборотни води в североизточната част на „Бенковски 1“ и нов успореден тръбопровод до ПС „Мирково“.
- Технологично уплътняване на хвоста: За повишаване на геотехническата якост и недопускане на повърхностна ерозия се експлоатира специализирана тежка машина MudMaster, която механично уплътнява и обезводнява депонирания пясъчливо-глинест материал.

Относно екологичната и геохимична безопасност:

Опасенията за екологична катастрофа са инженерно решени чрез 100% затворен оборотен цикъл на водите. ПУМО гарантира, че:

- Отпадъчни води не се заустват в речната мрежа.
- Изследванията за Киселинен неутрализационен капацитет (КНК > 1 за всички проби) доказват, че отпадъкът не е киселинно генериращ.
- Степента на излужване на метали и соли в елуата е изключително ниска и е изцяло под нормите за депониране на неопасни отпадъци (съгл. Наредба № 8/2004 г.).

В заключение, Планът за управление на минните отпадъци не разчита на пасивен мониторинг. Мониторинговата система (пиезометри, замервания) служи единствено за верификация на ефективността на вече изградените тежки инженерни съоръжения (стени, обратни филтри, геомембрани, ретензионни басейни и помпени станции).

Проектът напълно съответства на най-високите инженерни стандарти за съоръжения от Категория „А“ и гарантира защитата на живота и здравето на населението в района.

По т.4 относно класификация Категория А по условие 1

1. Законова коректност и прозрачност на класификацията

Официален статус на анализа: Пълният анализ, който обосновава класификацията, вече е публична част от документацията – той е разписан детайлно в Раздел 4.2.2 (стр. 36-40) и в Приложението „Доклад за оценка на риска от минните отпадъци“ (стр. 113). Проектът не крие данни, а стриктно следва нормативната уредба.

Прилагане на принципа на предпазливостта: Категоризирането по Условие 1 (риск за човешки живот) се задейства автоматично въз основа на географското отстояние и релефните дадености, а не заради съществуващ дефект в съоръжението. Разработчикът е приложил най-консервативния възможен сценарий, за да постави обекта под най-строгия възможен държавен и обществен контрол.

2. Обосновка на задействането на Условие 1 (Човешки живот)

Класификацията е направена в пълно съответствие с Приложение № 4 към чл. 17, ал. 1 от Наредбата за управление на минните отпадъци (НУМО). Допусканията за застрашено население се базират на следните обективни и публични критерии:

Пространствен критерий (хипотетичен обхват): Селата Чавдар (на ~1 км североизточно) и Бенковски (на ~1 км северозападно), както и с. Петрич (~3 км южно) се намират в хипотетичния пространствен ареал на въздействие при катастрофален сценарий.

Логика на определянето: Тъй като отстоянието по права линия до тези населени места е малко, проектантският екип не е правил компромиси или условни математически редукции на риска. Приема се директно, че потенциалният риск е „голям“, което е единственото отговорно инженерно решение. Това автоматично налага обектът да бъде Категория „А“.

Възразяващите се опитват да вменят липса на инженерни мерки, като същевременно игнорират факта, че отпадъкът и химикалите са подробно изследвани и научно класифицирани като неопасни:

- относно Условие 2 (Характер на отпадъка): Изследванията в акредитирана лаборатория („Евротест Контрол“ АД) доказват, че общата концентрация на вредни вещества в хвостовия материал е под 0.1%, при законна гранична стойност за опасни отпадъци от 25%. Отпадъкът е доказано неопасен и неинертен (код 01 03 06). Стойностите за Киселинен неутрализационен капацитет ($K_{HK} > 1$) доказват, че материалът не генерира киселинни дренажни води.
- относно Условие 3 (Опасни вещества): Добавяните в производствения процес флотационни реагенти (ксантогенати, вар, пенообразуватели) се използват в минимални технологични количества. Максималните им концентрации в отпадъчния пулп (напр. 0.028 g/l за ксантаите) са значително под праговете за опасност по Регламент (ЕО) № 1272/2008 (CLP) и националното законодателство.

Определянето на съоръжението като Категория „А“ не е слабост, а гаранция за сигурност. Това класифициране задължава оператора да:

- Поддържа действащ и детайлен Аварийен план, съгласуван с ГД „Пожарна безопасност и защита на населението“.
- Осигури финансово обезпечение (банкова гаранция) за закриване и рекултивация, чийто размер се контролира от държавата.
- Прилага проектиране за най-тежките сеизмични ($J=VIII$ степен) и хидроложки сценарии (свободен борд от 2.0 m под короната).

По т.5 относно авария, класифицирана като „Критична“

Идентифицирането на Авария № 5 и № 16 като „Критични“ (ниво на риска 19) не е дефект на документацията, а е върхово доказателство за обективността, отговорността и научната прецизност на нашия анализ.

В инженерното проектиране и управлението на риска (Risk Management) най-тежките катастрофални хипотези винаги се класифицират като „критични“ в матрицата на риска, независимо колко ниска е вероятността за тяхното настъпване (в случая „малко вероятни“). Това се прави с една единствена цел: да се задействат най-тежките и скъпи инженерни бариери за недопускането им.

1. Критичният риск е покрит от активно инженерно проектиране, а не от пасивно очакване. Настояването за разработване на „конкретен план“ на практика вече е изпълнено. Матрицата на риска и ППГА са горното стратегическо ниво, което стъпва върху конкретни строително-конструктивни и инженерни решения, заложи в Изменението на цялостния работен проект до 2041 г.: Инженерно противодействие срещу земетръс (Сеизмична бариера): Районът е осигурен за интензивност от $J=VIII$ степен по МШК ($K_s = 0.15$). За да се предотврати втечняване на материала и последващо скъсване на стената при трус, основното тяло на съоръжението се изгражда от „много сбит“ хидроциклонизиран пясък (Разновидност 4), който

достига дебелина до 113.40 m директно до здравата скална основа (гнайси, група „А“). Тази геометрия гарантира високи коефициенти на устойчивост при динамично натоварване.

Инженерно противодействие срещу преливане (хидравлична бариера): Технологиите на запълване изрично изисква поддържането на минимален свободен бордов обем от минимум 2.0 m от водното огледало до короната на стената във всеки един от 8-те етапа на експлоатация. Този 2 m аванс е пресметнат инженерно така, че физически да поеме вълната от критични поройни валежи и снеготопене, без да се допусне преливане през короната.

Конструктивна защита на петата (механична бариера): В основата на стените „Ай дере“ и „Сулуджа дере“ са изградени масивни стоманобетонни подпорни стени и обратни филтри с дебелина 1.50 m с висока якост на натиск (30-40 МПа), които предотвратяват механична суфозия и хидравличен пробив.

2. Планът за действие при авария е обект на самостоятелен, детайлен документ.

Възразяващите изискват ПУМО да дублира функциите на други законово изискуеми документи. Действията при настъпване на Авария № 5 и № 16 са разписани в детайли на оперативно ниво в: Вътрешния аварийен план (ВАП) на предприятието, който е разработен в съответствие със Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и Закона за защита при бедствия.

ВАП се съгласува директно с Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ (ГДПБЗН) и се тества чрез ежегодни симулации и учения.

3. Ролята на заложения мониторинг като система за ранно задействане

Мониторингът в нашия проект не е „пасивно наблюдение“, а тригер (активатор) за инженерни действия: Всички проучвателни сондажи в сухите откоси и плажовете са преоборудвани в активни пиезометри. Ако пиезометрите отчетат непредвидено повишаване на депресионната крива (водното ниво) в тялото на стената, това автоматично задейства дрениращите помпени станции (ДПС), които започват форсирано изпомпване на водите обратно в езерото, за да свалят хидравличния натиск върху призмите.

В заключение, идентифицирана е най-голямата възможна опасност, класифицирана е като „Критична“ и именно заради това е предвидено изграждането на съоръжение с огромни запаси от коефициенти на сигурност (сбит пясък до скала, стоманобетонни стени в петата, 2 m свободен борд и 1.50 m обратни филтри). Проектът не разчита на мониторинг за спиране на аварията – той разчита на инженерната си статика, а мониторингът доказва, че тя работи в реално време.

По т.6 относно липса на протокол за реакция при най-високо оценения риск

В българското и европейското законодателство съществува строго разграничение между обхвата на Плана за управление на минните отпадъци (и неговата ППГА) и оперативните планове за защита на населението:

- Природата на събитието (Катастрофален характер): Авария № 5 („Скъсване на стената при земетръс или преливане...“) и Авария № 16 („Скъсване на стена на язовир...“) представляват хипотетични събития с катастрофален характер и регионално значение, надхвърлящо пределите на производствената площадка. При тях настъпва форсмажорна ситуация, която се класифицира като „бедствие“ по смисъла на Закона за защита при бедствия (ЗЗБ).

Съгласно чл. 67, ал. 1 от ЗЗБ и изискванията на Закона за опазване на околната среда (ЗООС), оперативните стъпки за реакция, евакуация, ранно известяване и взаимодействие с външните спасителни органи при бедствия се разписват единствено и само във Вътрешния аварийен план (ВАП) на предприятието и съответния Външен аварийен план, изготвян от Областния управител.

ППГА към ПУМО има за цел да заложи *системата за управление на безопасността* на съоръжението, фокусирана върху недопускането на аварията. Включването на съкратени, оперативни „стъпки за реакция“ при скъсване на стена в самия ПУМО би създадо опасен правен дублаж с ВАП, което е недопустимо при инспекции от Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ (ГДПБЗН).

Възразяващите правилно отбелязват, че за по-леките аварии (пробиви на тръбопроводи, локална ерозия, пожари в депата) има разписани стъпки за реакция в документа. Това е така, защото:

- Тези аварии (с нива 6-13) са локални инциденти, които се овладяват изцяло с вътрешните технически сили и средства на хвостовото стопанство. Тяхното управление е част от ежедневната технологична експлоатация, регламентирана в ПУМО.
- За разлика от тях, при скъсване на хидротехническа стена (ниво 19) реакцията преминава под оперативното управление на Кризисния щаб на общината/държавата, а не на технолога на смяна.

По т.7 относно изключение от режим за големи аварии по ЗООС за хвостохранилището

Изключението по реда на чл.103, ал.8, т.8 се отнася за:

„8. депа за отпадъци, включително за подземно съхранение на отпадъци, с изключение на:

а) химическа и термична преработка и свързаното с тези операции съхранение, които включват опасни вещества;

б) действащи съоръжения за обезвреждане на минnodобивни отпадъци, включително хвостохранилища или шламоохранилища, съдържащи опасни вещества.“

Както е видно от ОВОС, в технологията на преработка и суровината за преработка не настъпват промени, респективно не настъпват промени и в депонирания хвост, които да го класифицират като съдържащ опасни вещества.

По т.8 относно липса на количествено моделиране на вълна на разлив

Въпреки липса на нормативно изискване, през 2024 г. е изготвен анализ на разрушаването (*dam break analisys*), по усмотрение на оператора и съгласно добрите практики.

Анализът не е предмет на ДОВОС, но за яснота ще дадем някои разяснения относно обхвата и резултатите от същия.

За оценка на заливните зони от разрушаването на хвостохранилище „Бенковски“ с оглед най-пълното анализиране на евентуалните щети за населението, инфраструктурата и въздействието върху околната среда са разгледани и моделирани следните сценарии на разрушаване на хвостохранилище „Бенковски“:

- Сценарий № 1 – разрушаване на дига „Сулуджа дере“

- Сценарий № 2 – разрушаване на хвостова стена „Ай дере“
- Сценарий № 3 – разрушаване на хвостова стена „Уламата“

В анализа са изготвени и представени подробни карти на заливаеми територии за всички сценарии.

По т.9 относно „Погребани диги“ в основата на Бенковски 1

На стр. 124 от ДОВОС изрично е посочено, че в периода 2022÷2023 г. са извършени инженерно-геоложки и хидрогеоложки проучвания за подобект: „Развитие на хвостохранилище „Бенковски 1“ до кота било 730, за нуждите на концесия 2041 г. Инженерно-геоложки и хидрогеоложки проучвания и изграждане на пиезометри“.

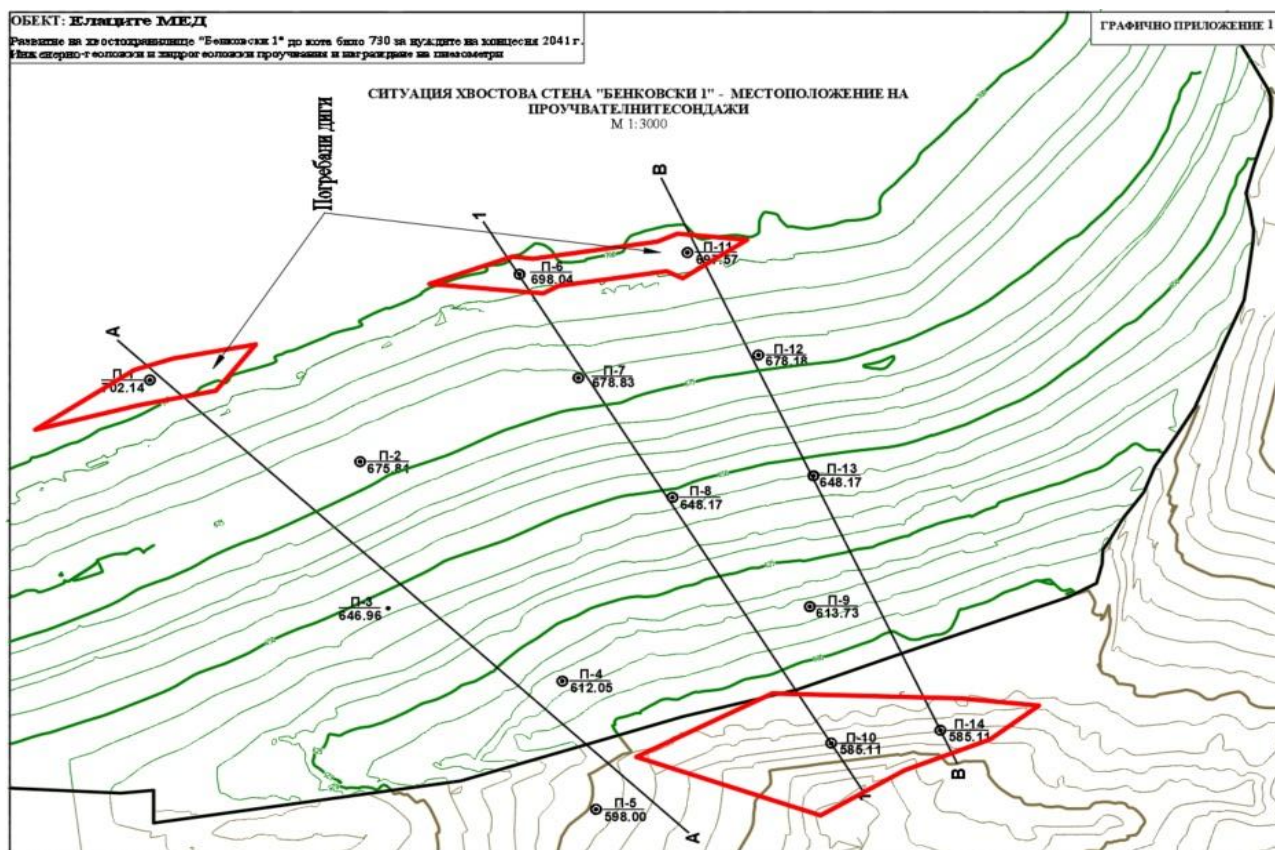
На същата страница е посочена и установената разновидност 6^a – Насип (две погребани диги) – скален насип от изветрели и заглинени двуслюдени гнайси, уплътнен. Дигите са покрити изцяло с намит хвост с дебелина от 78,60 до 90,00 m, които се отнасят именно за хвостохранилище „Бенковски 1“.

На стр. 125 от ДОВОС, таблица 30 са посочени изчислителните стойности на физичните и якостно-деформационни показатели на насипните диги, отнасящи се за „Бенковски 1“. В последната колона на таблицата е отбелязано „Погребани диги“, отнасяща се точно до разновидност 6^a, както е описано и в текста над таблицата.

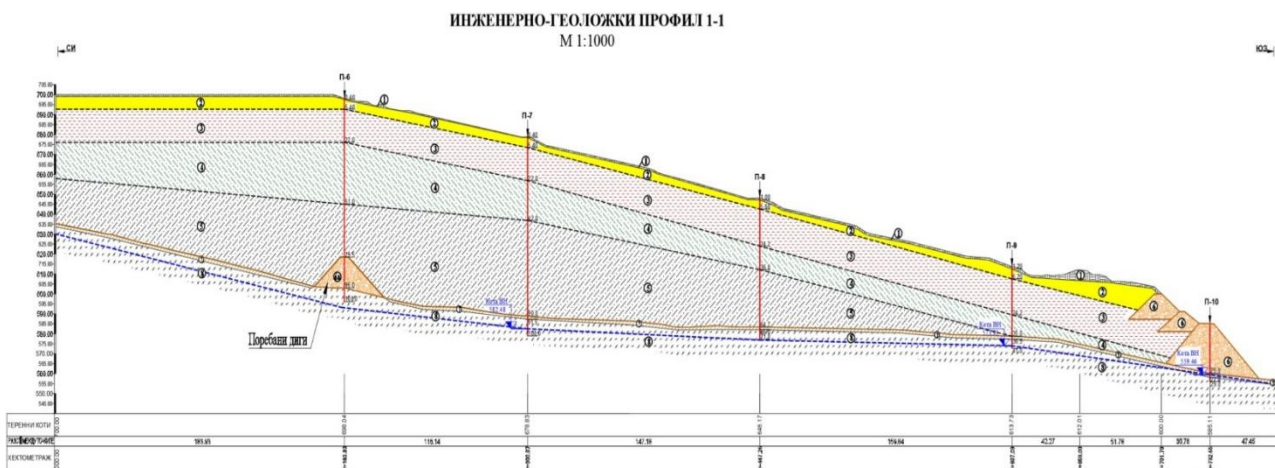
Извършените инженерно-геоложки и хидрогеоложки проучвания са именно инженерната оценка на фактическото състояние на хвостохранилище „Бенковски 1“ с определени геотехнически показатели, необходими за стабилитетните и филтрационни изследвания.

По своята същност, местоположение и дълбочина на изграждане „Погребаните диги“ не са част от хвостовата стена на хвостохранилище „Бенковски 1“ и не представляват опасност за сигурността на съоръжението. Това са стартовите стени, от които е започнала експлоатацията на съоръжението. По-скоро същите са изградени за технологични нужди и нямат конструктивен характер за обекта.

За повече яснота на следващите две фигури са представени ситуация и геоложки разрез на хвостовата стена на „Бенковски 1“.

Фиг. Ситуация на хвостовата стена на „Бенковски 1“

Фиг. Геоложки профил 1-1 на хвостовата стена на „Бенковски 1“

Следва да се отбележи, че в поставения въпрос има разминаване, между цитираните текстове на стр. 32 и стр. 124. Двата текста са за различни обекти.

Описаното заздравяване на основата на стр. 32 от ДОВОС се отнася за Оградна дига „Бенковски 1“, която се изгражда с цел ограничаване чашата на хвостохранилището и недопускане заливане на съседни територии.

По т.10 относно 28-метрово покачване на водата в старото рекултивиране хвостохранилище

При филтрационните и стабилитетни изследвания описани в т.т. 1 и 2, както и при инженерно-геоложките и хидрогеоложките проучвания за „Бенковски 1“ описани в т. 9 по-горе, са отчетени натоварванията породени от допълнителното статично и хидродинамично натоварване. На стр. 126 от ДОВОС, в последния абзац е посочено, че са изследвани хвостовите стени, вкл. и „Бенковски 1“ при крайна кота на запълване с използване на изчислителните геотехнически показатели описани в точка 3.4.4.2. от ДОВОС.

Това по своята същност означава, че хвостовата стена на „Бенковски 1“ е изчислена и проверена, като е отчетено допълнителното натоварване върху стената и основата с актуални (реални) геотехнически показатели на почвените разновидности и стабилитета ѝ е доказан.

По т.11 относно общи, декларативни мерки за смекчаване на риска от авария

В контекста на оценка на въздействието върху околната среда на работен проект предложените мерки са релевантни и обосновани. В работния проект съоръжението е достатъчно добре обезпечено от гледна точка на мерки срещу риск от срутване.

Предложеното детайлизиране на Таблица 115 не променя съществото на ОВОС, а конкретизира вече заложените в технологичния проект тежки инженерни решения. Проектът не разчита на „намаляване на последиците“ след авария, а на конструктивна свръхосигуреност, която прави физическото срутване малко вероятно.

На територията на Обогатителен комплекс е изградена и функционира локална автоматизирана система за оповестяване, интегрирана към националната такава.

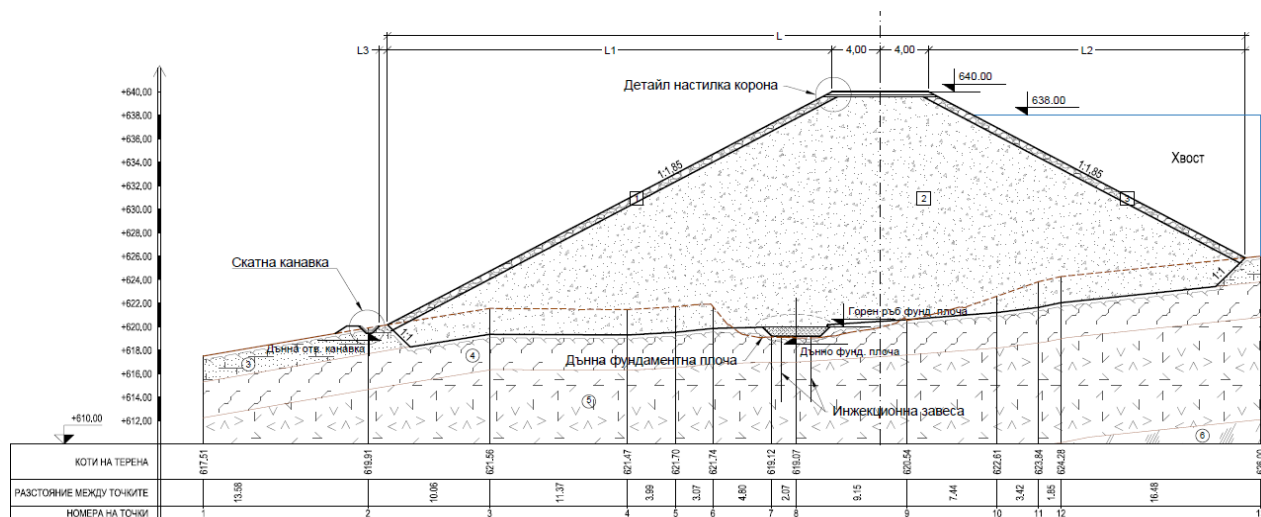
По т.12 относно документирана история на укрепване и физическа свързаност между Бенковски 1 и Бенковски 2 в секция „Ай дере“

Цитираният в тази точка обект „Повишаване на стабилитета на оградна дига в секция „Ай дере“ и безопасната експлоатация на хвостохранилище „Бенковски 2“ чрез изграждане на опорна пясъчна призма от хидроциклонирани пясъци“ не е предмет на настоящия ДОВОС.

За обекта има издадени необходимите строителни книжа, включително съставени Протоколи образец 16, към чл. 7, ал. 3, т. 16 от Наредба № 3 от 31 юли 2003 г. за съставяне на актове и протоколи по време на строителството (Акт 16), както и Разрешения за ползване.

Обектът включва следните съоръжения и елементи:

- Опорна долна стена с кота било 640 m, ширина на короната 8,0 m, воден и въздушен откос 1:1,85 – виж фигурата по-долу;
- Противофилтрационни мероприятия в основата – изпълнена е инжекционна завеса по дължина на оста на стената, вкл. и зоната където стената стъпва върху „Бенковски 1“. Дълбочина на инжекционните работи е от 10 до 25 m;

Фиг. Типов напречен профил опорна долна стена

- Дренажна система – състояща се от 6 отделни дренажни колектора и съответните дренажни отклонения, вкл. изпълнение дренажи в контакта между „Бенковски 1“ и новата опорна пясъчна призма;
- Стоманобетонен резервоар за дренажни води – изпълнен, в него се заустват дренажните колектори. Към резервоара има изградени мерителни съоръжения за всеки дренажен клон, чрез които се извършва непрекъснато мерене на филтриралите водни количества;
- Дренажна помпена станция – непосредствено до резервоара за дренажни води е изпълнена помпена станция, която връща дрениралите води обратно в хвостохранилище „Бенковски 2“.

За обезпечаване на конструктивната сигурност на двете хвостохранилища и по специалност фундирането на част от опорната долна стена в откоса на „Бенковски 1“, е изпълнена дълбока инжекционна завеса за заздравяване на основата и ограничаване на филтрацията. Като в зоната на „Бенковски 1“, завесата минава през съществуващия хвостов пласт и навлиза с необходимата изчислителна дълбочина в основата.

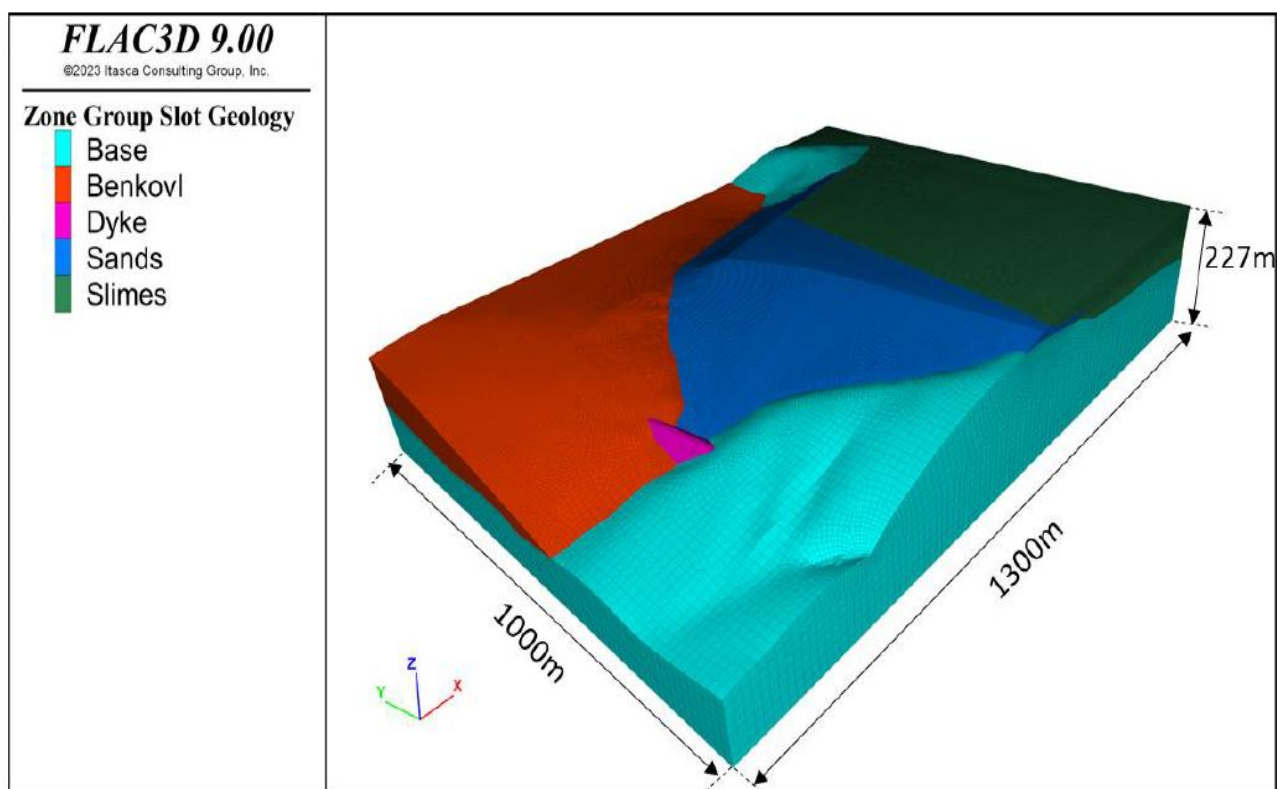
В зоната на контакт на двете хвостохранилища, за ограничаване постъпването на филтрационни води в откоса на „Бенковски 1“, са предвидени линейни дренажни съоръжения между съществуващия и новия хвостови пластове.

Към основния проект от 2017 г. са извършени необходимите филтрационни и стабилитетни изследвания, доказващи конструктивната сигурност на съоръжението при етапното изграждане на призмата от хидроциклонирани пясъци.

През 2024 г. е извършен „Динамичен анализ на хвостохранилище „Бенковски 2“ от международен консултант – ITASCA Consultants, s.a.s, Франция. В изготвения доклад е специално е изследвана зоната където пясъчната призма от Бенковски 2 е в контакт с въздушния откос на Бенковски 1. За по-точна и реалистична инженерна оценка, в тази зона е изготвен числен 3D модел, отразяващ в максимална степен натоварванията и въздействията върху въздушния откос на Бенковски 1. Въз основа на извършените изчисления са получени следните коефициенти на сигурност са:

- Коефициент на сигурност при статично натоварване – $F_{уст.} = 1,87$;

- Коефициент на сигурност при динамично натоварване – $F_{уст.} = 1,81$;

Фиг. 3D модел в зоната, на контакт между пясъчната призма от Бенковски 2 и въздушния откос на Бенковски 1

По т. 13. относно противоречие в собствените документи на възложителя

В тази точка от становището на практика е установено едно противоречие – за отстоянието между с. Бенковски и въздушния откос на Бенковски 2 като разликата е 23 метра, продиктувано от по-прецизното замерване, което е направено като резултат от изискване на РЗИ-София област. Записът 1127 м. е екзактен.

По т.14. относно методология на измерване на разстоянието и аварийна близост

Стойността от 589 m (ред 25 от Таблицата за отстояния) е напълно коректна съгласно инженерните стандарти за ОВОС, тъй като отразява разстоянието от *активната производствена зона* (короната на „Бенковски 1“). Това е официалната граница на емисионно въздействие.

Настояването за включване на разстоянието от петата на откоса (посочено от възразяващите като 54.1 m до жилищна и ~13 m до стопанска сграда) в анализа на риска се оборва и прецизира чрез следните хидротехнически реалности и проектни решения:

- Операторът разполага с ежегодно актуализирани, сертифицирани геодезически заснемания и ексекүтивна геометрия. Ние сме напълно готови да предоставим официалните координати и заснети профили на петата на откоса на „Бенковски 1“, за да преустановим неофициалните измервания през платформи като Google Earth.

- Дори петата на стария рекултивиран насип да отстои на минимално разстояние от крайните сгради на с. Бенковски, предвиденото ново надграждане до кота 728 m не се извършва по външния контур на старата пета, а се изнася навътре към чашата на съоръжението (т.нар. *Upstream* метод на намяване). Новите насипни съоръжения – Оградна дига „Бенковски 1“ и разделителните диги – стъпват върху вече конструираното и стабилизирано тяло, което увеличава реалното разстояние на новата подпорна структура от сградите.

По т.15. относно превишения на нормите в собствения мониторинг на възложителя

Данните за мониторинг могат да бъдат предоставени от РИОСВ на всеки заинтересован по реда на Закона за достъп до обществена информация.

По т.16. относно превишения конкретно в пунктове „НС Бенк.1“

Въведеното в ПУМО техническо решение за обединяването на двете хвостохранилища е мярка, която ще реши проблема с филтрацията от „Бенковски 1“.

От страната на новите диги се полага високоякостна геомембрана, която механично ще прекъсне инфилтрацията на повърхностни води в дълбочина, спирайки процеса на излужване на манган и цинк.

Филтрационните води от „Бенковски 1“ вече няма да се заустват гравитачно. Проектът предвижда изграждането на нов събирателен канал към дренажна помпена станция „Улама“ и нов ретензионен резервоар за дренажни и оборотни води в североизточната част.

Всички уловени води чрез новия тръбопровод ще се изпомпват обратно до ПС „Мирково“ и ще се връщат в Обогатителния комплекс като технологична оборотна вода.

Регистрираните превишения в пункт „НС Бенк.1“ са именно завареното положение, което настоящият проект има за цел физически да ликвидира чрез ограничаване на филтрацията и включването на водите в оборотния цикъл.

По т.17. относно много лошо екологично състояние на приемащата водна система

Река Тополница е в много лошо екологично и химично състояние още преди да достигне до хвостохранилището.

По т.18. относно липса на изследване за арсен и тежки метали в питейния водоизточник на с. Бенковски

Докладът за ОВОС се базира изцяло на официални източници на информация – в случая на данни за изследвани показатели във водоизточници за питейно-битово водоснабдяване на с.Бенковски.

По т.19. относно липсваща санитарно-охранителна зона на водоизточника на Бенковски

Учредяването на санитарно-охранни зони около водоизточници не е предмет на ОВОС.

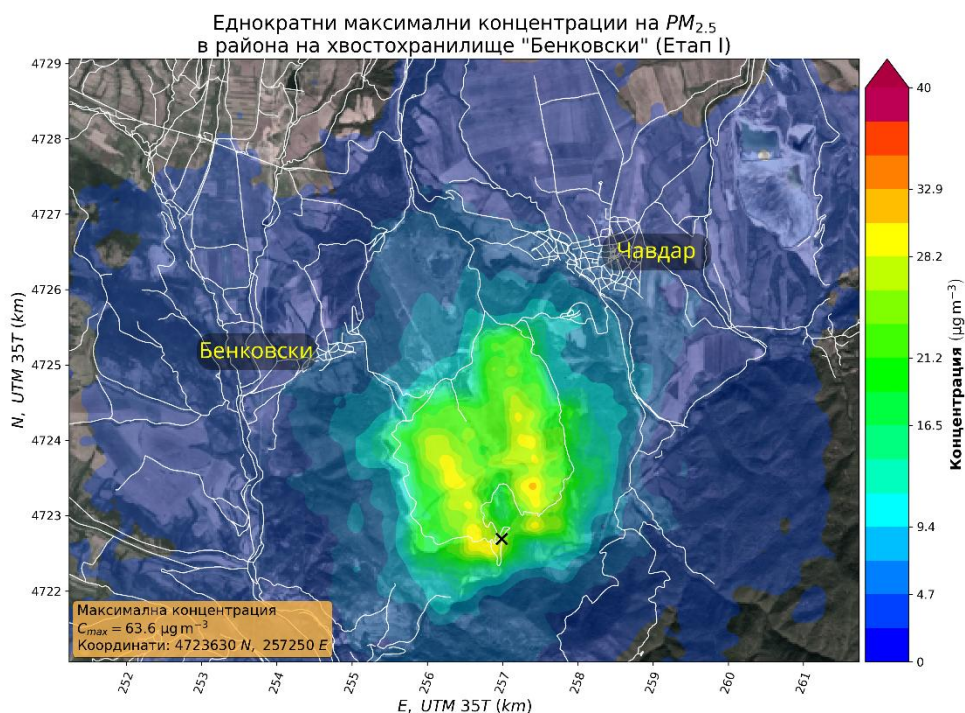
По т.20. относно еднократни пикови стойности на ФПЧ10 над средноденоношната норма

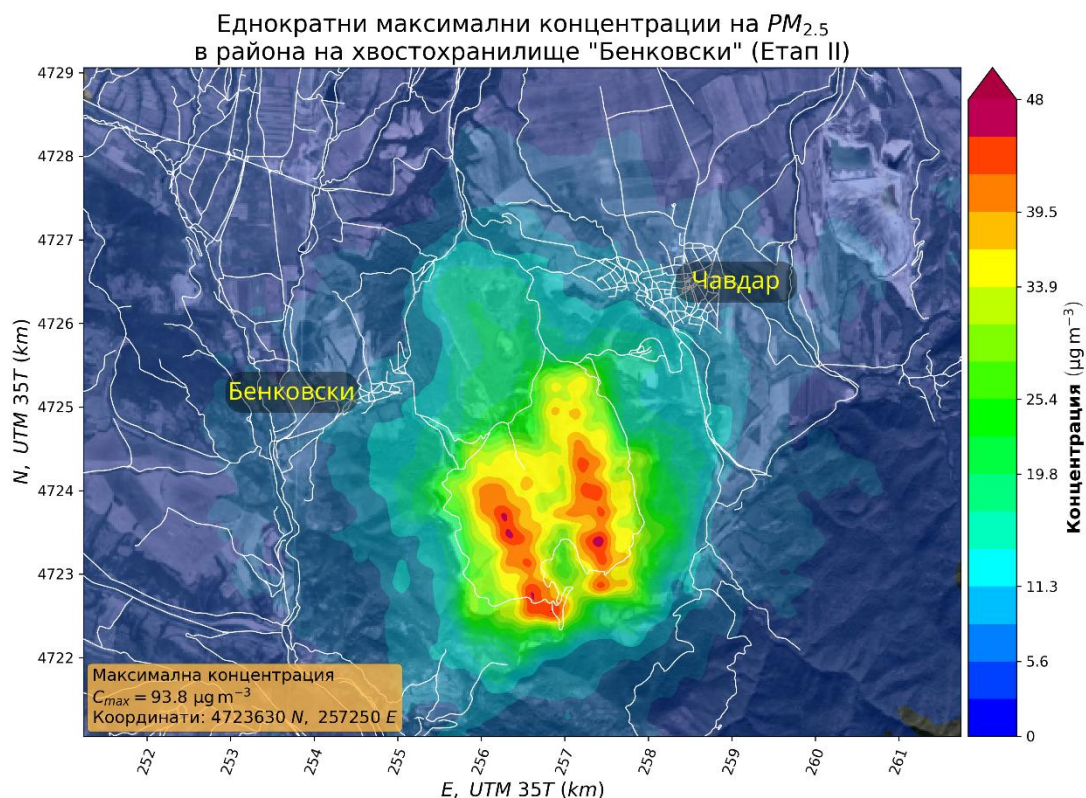
Надвишаване на средноденоношната норма за ФПЧ е допустима до 35 пъти в годината. За недопускане на наднормени емисии са предвидени водно огледало и съответните съоръжения за оросяване.

По т.22 относно еднократни пикови стойности на ФПЧ2,5 над референтните здравни стойности

СЗО и ЕС норми не работят с пикови стойности на ФПЧ2,5. Отделно, СЗО дава само ПРЕПОРЪКИ. Настоящата ЕС и Бг норма е 20 микрограма, но СРЕДНОГОДИШНО. Няма норма за 24 ч, няма за пикови стойности, поради тази причина в ОВОС е представена и само картата с пиковите стойности на ФПЧ10.

Въпреки това, за целите на ОВОС, са изготвени и карти на разпространението на ФПЧ2,5 прилагаме ги по-долу.

По т.22 относно изрично посочване в документацията за липса на разгледани алтернативи

Изискуемата по ЗООС част „Разумни алтернативи“ е развита в ОВОС на стр.57.

Освен това, обхватът и съдържанието на доклада за ОВОС, вкл. и в частта „Алтернативи“ (в т.ч. нулева алтернатива) се базира на Задание, което е съгласувано с компетентните органи, заинтересовани ведомства, организации и лица, включително и с гражданите на общ. Етрополе, както и с изискванията на чл. 96 от ЗООС.

Там изрично е упоменато, че обект на ОВОС е цялостен работен проект за продължаване на дейността до 2041г.

Съгласно ЗУТ и Наредба № 4 от 21 май 2001 г. за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти Работният проект не съдържа алтернативи, респективно такива няма как да бъдат оценени в ОВОС или да се приложи „нулева“ алтернатива за част от проекта.

Освен това, обхватът и съдържанието на доклада за ОВОС, вкл. и в частта „Алтернативи“ (в т.ч. нулева алтернатива) се базира на Задание, което е съгласувано с компетентните органи, заинтересовани ведомства, организации и лица, включително и с гражданите на общ. Етрополе, както и с изискванията на чл. 96 от ЗООС.

По т.23. относно отменена защитна регулаторна норма и непълна здравна оценка

Именно поради отменената защитна регулаторна норма в ОВОС, в т.4.11.7 са ползвани европейски практики по аналогия с цел анализ на отстоянията.

По т. 24. относно възможна недостатъчност на финансовото обезпечение

След приключване на процедурата по ОВОС, стартират процедурите по съгласуване на ПУМО и подаване на заявления за актуализация на разрешителните за управление на минните отпадъци, където се актуализира и размерът на финансовото обезпечение.

По т. 25. относно непоследователен достъп до документацията между отделните засегнати общини

Изискуемите по наредба стъпки на оповестяване на достъп до документацията са спазени. Възможни са технически затруднения в някои от общините поради огромния обем информация в ОВОС и приложенията към него.

ОТГОВОР НА ВЪЗРАЖЕНИЕ ОТ АРХ. ДИМИТРИНА ШЕНТОВА-ТОДОРОВА, ЖИТЕЛ НА С. ЧАВДАР, ВХ.№ 4-1873/20.08.2026 Г. НА ОБЩ. ЧАВДАР

Изразено е несъгласие със инвестиционното предложение без да са отправени въпроси, забележки или препоръки към ОВОС.

Обогатителен комплекс работи от 50 години без това да е повлияло в значителна степен негативно на населените места около него. Резултатите от ОВОС показват, че не се очаква тази обстановка да се промени в отрицателен аспект.

ОТГОВОР НА СТАНОВИЩЕ ОТ ГРИГОР ДАУЛОВ, КМЕТ НА ОБЩИНА ЧАВДАР, ВХ.№ 4-1904 / 24.08.2026 Г. НА ОБЩ. ЧАВДАР

По т.1. относно оросителните системи.

Работният проект е предвидил всички изискуеми за такъв род съоръжения системи, с цел недопускане на наднормени емисии на фини прахови частици.

Относно изграждането на нова измервателна станция за ФПЧ на място, определено от общински съвет – считаме, че изборът на място за разполагане/ преместване на пункта е резонно предложение, което следва да се осъществи със съдействието на компетентните институции по околна среда.

По т.2. относно това да бъдат предвидени конкретни мерки за недопускане изтичането на води през съществуващите и новопроектираните оградни диги на хвостохранилища „Бенковски-1“ и „Бенковски-2“.

Такива мерки се прилагат в настоящия момент и се съдържат в работния проект за обединяване на хвостохранилищата.

3. Да бъдат предвидени конкретни мерки за недопускане във въздуха на химически вещества с неприятен и остър мирис на територията на община Чавдар.

От територията на ОК не се изпускат във въздуха химически вещества с неприятен мирис.

Предвид факта, че развитието на комплекса до 2041 г. не е свързано с промени в технологичната схема, такива не се очакват и за напред.

По т.4 относно това да бъдат предвидени конкретни мерки за недопускане изтичане на дренажни води в река Тополница и прилежащите към хвостохранилища „Бенковски-1“ и „Бенковски-2“ дерета.

Такива мерки се прилагат в настоящия момент и се съдържат в работния проект за обединяване на хвостохранилищата.

По т.5. относно искането да бъдат разписани ясно конкретните срокове и етапи на изпълнение на рекултивационните дейности на двете съоръжения и на въвеждането на нови технологии за обезпрашаване.

В плановите за рекултивация, които са задължителни за изработване във връзка с изпълнението на концесионния договор, ясно са разписани сроковете и етапите за изпълнение на рекултивационни дейности.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ОТ Г-ЖА АНКА УШАНОВА ОТНОСНО: СЪВРЕМЕННИ СТАНДАРТИ И МОДЕРНИ ТЕХНОЛОГИИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ХВОСТОХРАНИЛИЩЕТО (НЕВХОДИРАНО В ОБЩИНАТА, ДАДЕНО НА РЪКА НА УПЪЛНОМОЩЕНИЯ ПРЕДСТАВИТЕЛ НА ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ)

Предложението представлява информационен материал, няма отношение към ДОВОС и не съдържа в себе си становища/ възражения/ мнения и препоръки, по които следва да се произнесем.

ПОСТАВЕНИ ВЪПРОСИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ПО ВРЕМЕ НА ОБЩЕСТВЕННОТО ОБСЪЖДАНЕ ЗА ДОКЛАДА ЗА ОВОС ЗА ИП „ДОБИВ И ПЪРВИЧНА ПРЕРАБОТКА НА МЕДНО - ПОРФИРНИ ЗЛАТОСЪДЪРЖАЩИ РУДИ ОТ НАХОДИЩЕ „ЕЛАЦИТЕ”, СОФИЙСКА ОБЛАСТ ДО 2041 Г.”, ПИСМО ИЗХ. № 26-120-5/26.08.2026 Г. НА ОБЩИНА ЗЛАТИЦА

Повдигнатите въпроси касаят финансова подкрепа за ремонт и преустройство на сграда, подобряване на енергийната ефективност на медицински център, и такива, свързани с реални потребности на с. Петрич, като нямат отношение към ДОВОС.

ВЪЗРАЖЕНИЯ, ПОСТЪПИЛИ СЛЕД 3-ДНЕВНИЯ ПЕРИОД СЛЕД ДАТАТА НА СРЕЩАТА/СРЕЩИТЕ ЗА ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ:

ВЪЗРАЖЕНИЕ ПО СЪЩЕСТВО СРЕЩУ ДОКЛАДА ЗА ОВОС ЗА ИНВЕСТИЦИОННО ПРЕДЛОЖЕНИЕ „ДОБИВ И ПЪРВИЧНА ПРЕРАБОТКА НА МЕДНО - ПОРФИРНИ ЗЛАТОСЪДЪРЖАЩИ РУДИ ОТ НАХОДИЩЕ „ЕЛАЦИТЕ”, СОФИЙСКА ОБЛАСТ ДО 2041 Г.” ОТ Г-Н ДИМИТЪР ДИМИТРОВ, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА МК „ЛЕВИЦАТА“ КЪМ ОБЩНСКИ СЪВЕТ – ЕТРОПОЛЕ, ВХ. № 30-00-378/27.08.2026 Г. НА ОБЩИНА ЕТРОПОЛЕ; ВХ. № 7519-19370/27.08.26 Г. НА РИОСВ - СОФИЯ

В ДОВОС са използвани показатели за смъртността по причини и регистрираната заболяемост на населението в община Етрополе и общо за Софийска област за последния

наличен 3-годишен период (по време на изготвянето на доклада), 2022-2024г., които са получени от РЗИ – Софийска област по заявления за достъп до обществена информация /ДОИ/ с регистрационен № АУ-2-6/04.06.2025 г. и № АУ-2-6-1/11.06.2025 г., и изпълнение на Решение за ДОИ №РДОИ-6/13.06.2025г.

По отношение на двете групи заболявания, посочени във Възражението:

„Смъртността от респираторни/белодробни заболявания в община Етрополе е приблизително двойно по-висока в проценти (а в определени периоди и повече) в сравнение със Софийска област.“

Отговор: Смъртността по причини общо за Софийска област и за община Етрополе е демографски показател, който е подробно представен в ДОВОС за 2023г. и 2024г., Таблици 98 и 99. За по-актуалната 2024г., смъртността от болести на дихателната система средно за Софийска област е 142,9/100 000 души, а в община Етрополе е 274,6/100 000 души, т.е. показателят е 1.92 пъти по-висок за община Етрополе, като това е най-вероятната причина за отбелязване на този въпрос във възражението. Следва да се подчертае, че всички данни за смъртността по причини са изчерпателно представени в доклада, като няма разминаване в стойностите или тяхно манипулиране, както се твърди във възражението.

Подходът за здравна оценка в ДОВОС се основава на комплексен анализ на всички налични здравни и демографски данни за проследяване на евентуална зависимост между честотата на респираторните заболявания и качеството на атмосферния въздух. Взаимовръзките са значително по-сложни от изолирано проследяване на един демографски показател, като направените здравни изводи в ДОВОС се основават на следните основни аргументи:

1. Въпреки горепосочената по-висока смъртност от болести на дихателната система в община Етрополе, през същата 2024г. общата смъртност в общината (1761,0/100 000 души), е приблизително същата както в цялата Софийска област (1755,2/100 000 души). Добре известно е, че замърсителите в атмосферния въздух и най-вече праховите частици, не засягат изолирано дихателната система, а имат комплексен увреждащ ефект включително върху сърдечно-съдовата, ендокринната, нервната системи, онкологичната заболяемост и др., като през последните години научни съобщения извеждат сърдечно-съдовите болести като най-засегнатата група заболявания при замърсяване на атмосферния въздух с фини прахови частици. Това означава, че ако евентуално имаше повишено замърсяване на атмосферния въздух в населените места на общината, това щеше да се отрази не само като повишена смъртност от белодробни болести, но и да доведе до значимо по-висока обща смъртност, а такава повишена обща смъртност в община Етрополе не се установява.
2. Както се вижда на фигура 42 в ДОВОС, през 2024г. сумарният дял на смъртността от основните четири групи заболявания (сърдечно – съдови, дихателни, онкологични и на храносмилателната система) в община Етрополе (89,3%) е приблизително същият както в цялата Софийска област (88,6%).
3. От здравни позиции, значително по-информативен показател от смъртността по причини са данните за регистрираната заболяемост по обръщаемост (болестност), в случая от болести на дихателната система. През 2024г. болестите на дихателната система в община Етрополе (630,0 ‰) са с честота, значимо по-ниска от средната стойност за Софийска област (712,3 ‰).
4. Болестността на дихателната система за 2024 г. във възрастовата група 0 – 18г. в община Етрополе (1995,5 ‰) е значимо по-ниска от честотата в цялата Софийска област (2673,6 ‰).
5. Новооткритите заболявания на дихателната система във възрастовата група 0 – 18г. за периода 2022 – 2024г. са представени на фигура 43 в ДОВОС. Установено е, че заболяемостта във всички проучени общини, включително община Етрополе, е по-ниска от

средните показатели за областта през 2023г. и 2024г., като за 2024г. заболяемостта е значимо по-ниска спрямо 2023г. (2023г.: община Етрополе – 1367,9‰, Софийска област – 1459,1‰; 2024г.: община Етрополе 1022,0‰, Софийска област – 1136,1‰). По принцип, заболяемостта от болести на дихателната система в детска възраст се ползва като информативен здравен показател за дихателна експозиция на вредности. Освен по-високата чувствителност на подрастващите към въздействието на атмосферните замърсители, тази възрастова група няма характерната за възрастното население предхождаща професионална и поведенческа дихателна експозиция на вредности, което да е съществена причина за негативни здравни ефекти в обхвата на болестите на дихателната система.

6. Представената на Таблица 106 в ДОВОС хоспитализирана заболяемост за 2024г. от болести на дихателната система в МБАЛ Етрополе (437,5/10 000 души) е по-ниска от средната за болничните заведения в Софийска област (455,8/10 000 души).

В контекста на ДОВОС, комплексната оценка на горепосочената група статистически показатели доказва отсъствие на значима разлика между здравното състояние на населението на община Етрополе спрямо средните данни за населението на Софийска област по отношение на болестите на дихателната система.

„Заболеваемостта и смъртността от новообразувания (онкологични заболявания) е с приблизително 30% по-висока от средната за Софийска област, като тази тенденция е трайно запазена през последните години.“

Отговор: Регистрираната заболяемост (болестност) през 2024г. в община Етрополе от новообразувания (38,9 ‰) е незначимо под нивото на средната за Софийска област (41,7 ‰). През предходната 2023г., същата заболяемост в общината е била 58,8 ‰, а в областта – 61,7‰.

През 2024г., общата болестност в община Етрополе (2 759,8 на 1000) е по-висока от средната за областта (2 618,3 на 1000), основно поради по-голям брой регистрирани случаи на класове болести, които са слабо зависими от състоянието на околната среда: клас VIII – Болести на ухото (164,8 ‰, при средно 78,6 ‰ за областта), клас XIII – Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (393,1 ‰, при средно 229,4 ‰ за областта), клас XIX – Травми (183,0 ‰, при средно 110,8 ‰ за областта).

По отношение на новорегистрираната заболяемост от новообразувания, данните са: 2023г. – община Етрополе 20,4‰, Софийска област 16,9‰; 2024г. – община Етрополе 16,9‰, Софийска област - 13‰. При сравнение между двете години се установява сходно по големина понижение, както в показателя за общината, така и в показателя за областта. Това свидетелства за вероятна причинност на тази динамика извън фактори или предпоставки, които са специфични само за общината.

Следва да се има предвид, че показателите болестност и заболяемост по Клас II „Новообразувания“ за разглежданите в ДОВОС пет общини, представляват много малки генерални съвкупности. В такива условия, при здравната интерпретация на резултатите приоритетен показател е регистрираната заболяемост (болестност). В сравнение с новорегистрираната заболяемост, болестността предоставя средни стойности на основание по-голям брой единични случаи, съответно осигурява малко по-висока статистическа мощ и стабилност на резултата.

Всички данни по отношение на болестността и заболяемостта в петте общини и общо за Софийска област са изчерпателно представени в таблици 100 – 105 в ДОВОС.

По отношение на смъртността от новообразувания, за 2024г. в община Етрополе тя е 274,6/100 000 души, а в Софийска област 207,4/100 000 души, представена в таблица 99.

По отношение на хоспитализираната заболяемост, през 2024г. МБАЛ Етрополе е отбелязала само една хоспитализация с онкологична причинност (таблица 106).

Важно е да се отбележи, че злокачествените новообразувания са с мултифакторна генеза и постоянно покачваща се честота в световен мащаб. В контекста на ДОВОС и търсенето на причинно-следствени връзки между здравните показатели и дейността на Рудодобивния комплекс на „Елаците – Мед“ АД, следва да се има предвид следното:

1. През целия период на експлоатация на Рудодобивния комплекс е налично значително отстояние от гр. Етрополе – повече от 6 km пресечена, гориста местност с добър прахоулавящ и прахозадържащ капацитет. Това отстояние многократно надхвърля съвременните европейски препоръки за безопасно отстояние на открит рудничен добив от околни обекти, подлежащи на здравна защита, което е подробно разгледано в ДОВОС.

2. Понастоящем функционират три последователни пречиствателни станции за руднични води, пречистващи водосбора на река Негърцица, приток на р. Малък Искър.

3. Качеството на подаваната вода за питейно-битови нужди към гр. Етрополе отговаря на нормативните изисквания.

При посочените дадености, може де се приеме, че понастоящем отсъстват реални възможности за пренос на канцерогени от предприятието към урбанизираната територия на гр. Етрополе и към другите населени места в общината.

ВЪЗРАЖЕНИЕ ОТ Г-ЖА МАЯ МАДЖАРОВА ОТНОСНО ДОКЛАД ЗА ОВОС ЗА ИНВЕСТИЦИОННО ПРЕДЛОЖЕНИЕ „ДОБИВ И ПЪРВИЧНА ПРЕРАБОТКА НА МЕДНО - ПОРФИРНИ ЗЛАТОСЪДЪРЖАЩИ РУДИ ОТ НАХОДИЩЕ „ЕЛАЦИТЕ”, СОФИЙСКА ОБЛАСТ ДО 2041 Г.”, ВХ. № Ч-1936827.08.2026 Г., ВХ. № 001682/28.08.2026 Г. НА „ЕЛАЦИТЕ-МЕД“ АД, ВХ. №7519-19381/27.08.26 Г. НА РИОСВ-СОФИЯ

По т. I. Констатирани проблеми по отношение на сезона, деня и времето на провеждане на общественото обсъждане на ДОВОС, определени от Инвеститора.

Съгласно публикуваната обява до заинтересованите лица и общественост, началният час на срещата за обществено обсъждане е 17:30 ч., като същата е стартирала в обявения час.

Няма изисквания на нормативната уредба относно сезона, деня или часа на провеждане на срещата/ срещите за обществено обсъждане.

Часът от 17:30 ч. е предложен от Община Чавдар, като е съобразен именно с възможността да участва заинтересованото население.

По т. II. Пропуски при обявяване на инвестиционното намерение и придружаващите го материали - Доклад за ОВОС и приложените към него.

Няма изискване на нормативната уредба за публикуване на ДОВОС и приложенията към него на интернет страницата на общината.

Задължение на възложителя и общинската администрация е да осигури достъп на обществеността до материалите, което е изпълнено.

По т. III. Организация и провеждане на общественото обсъждане

Видно от присъствения лист, на срещата за обществено обсъждане са присъствали 157 лица, от които 38 представители на възложителя и 32 от Група фирми „Геотехмин“, като по наше менене, в салона имаше свободни места.

За запознаване с мащаба на ИП беше представен картен материал А0, на който са изобразени в детайли проектните решения, предвидени за реализация. Същият поради размерът му не можеше да бъде цялостно и ясно презентиран на екран. Още повече, че всичките материали са част от приложенията към ДОВОС, в т.ч. достъпни на технически носител (CD) в община Чавдар, както и на интернет сайта на РИОСВ-София.

IV. Конкретни възражения по доклада.

ДОВОС е оценен положително от всички институции, ангажирани съгласно нормативната уредба по ОВОС.

Няма изискване в ДОВОС да бъде представен „количествен модел на пробив на стена“ и „картен материал за максимално заливане от извършен анализ на разрушаването“.

Основните констатации са свързани със заключения, свързани с класификацията на Обогатителен комплекс, като предприятие/ съоръжение с висок рисков потенциал, което е извършено в оценката по чл. 99б, ал. 2, т. 2, приложение към ДОВОС.

Целево измерване на праховия риск се прави по преценка на компетентния орган.

Относно алтернативите, в доклада за ОВОС тази тема е развита за всеки един компонент и фактор поотделно (виж. т. 3.1.3, т. 3.2.2.5, т. 3.3.2 и така до т. 3.10.3).

Освен това, обхватът и съдържанието на доклада за ОВОС, вкл. и в частта „Алтернативи“ (в т.ч. нулева алтернатива) се базира на Задание, което е съгласувано с компетентните органи, заинтересовани ведомства, организации и лица, включително и с гражданите на общ. Етрополе, както и с изискванията на чл. 96 от ЗООС.

Оценка спрямо BREF се прави във фазата на заявление за издаване на комплексно разрешително по ЗООС, режим под който предприятието не попада към момента.

Относно „Несъответствия и противоречия“

Относно алтернативите, в доклада за ОВОС тази тема е развита за всеки един компонент и фактор поотделно (виж. т. 3.1.3, т. 3.2.2.5, т. 3.3.2 и така до т. 3.10.3).

Освен това, обхватът и съдържанието на доклада за ОВОС, вкл. и в частта „Алтернативи“ (в т.ч. нулева алтернатива) се базира на Задание, което е съгласувано с компетентните органи, заинтересовани ведомства, организации и лица, включително и с гражданите на общ. Етрополе, както и с изискванията на чл. 96 от ЗООС.

В раздел 4.1 е направен подробен анализ върху въздействието върху качеството на атмосферния въздух, придружено от моделиране на разпространението на основните замърсители.

Навсякъде резултатите от моделирането са съпоставяни с приложите норми за КАВ за опазване на човешкото здраве.

Цитирана е извадка от ДОВОС, в която авторите допълнително оценяват ситуация, при която изчислените стойности не се превишават извън работните зони.

Няма задължение в ДОВОС да бъдат представяни данни и заключения от dam-break модел.

Оценка спрямо BREF се прави във фазата на заявление за издаване на комплексно разрешително по ЗООС, режим под който предприятието не попада към момента.

Оценката за ефективността на оросяването е направена в т.ч. и на база данните от дава пункта за мониторинг на ФПЧ, поддържани от оператора. Поддържа дългогодишна редица от данни за КАВ отделно от тези на компетентния орган по околна среда.

Оросителната инсталация за принудително овлажняване на сухите участъци от хвостохранилището и нейното развитие е елемент на нарочен работен проект. Независимо от това в ДОВОС ясно е залегнало разширението на оросителната инсталация като инвестиционен проект.

Не е вярно твърдението, че ДОВОС и приложенията към него, в т.ч. ПУМО не са представени в пълнота. Същите са представени, като до тях е осигурен обществено достъп, вкл. на CD – носител.

Относно „Документирани аварии сигнали и проблемни ситуации“

По сигналите и тяхната достоверност има извършени нарочни проверки със съставени протоколи на компетентните органи по околна среда.

Относно „Критични констатации“

Няма задължение в ДОВОС да бъдат представяни данни и заключения от dam-break модел.

Цитират се заключения, касаещи квалификацията на предприятието като висок рисков потенциал, елемент на оценката по чл. 99б, ал. 2, т. 2 – приложение към ДОВОС.

Относно хвостохранилището има разработен аварийен план, политика за предотвратяване на големи аварии, неразделна част от Плана за управление на минните отпадъци – приложение към ДОВОС.

Съоръжението за съхранение на минни отпадъци се контролира по реда на чл. 22б от ЗПБ.

От страната на водните откоси, за предотвратяване на инфилтрацията се полага геомембрана.

За предотвратяване на инфилтрацията и за изолиране на земната основа при строителството на съоръженията са полагани глинени екрани.

Констатациите с изтичащите маси и повърхностните води са неясно формулирани, като не можем да вземем отношение по тях.

Местоположението на пунктовете за мониторинг на подземните води и честотата на мониторинг са определени и съгласувани от компетентните органи по околна среда. Данните от мониторинга се представят на компетентните органи по околна среда и са представени в приложенията към ДОВОС.

Инвентаризацията с координати на обществени и частни водовземания не е предмет на ДОВОС. ДОВОС се е съобразил с официално представената информация от компетентните държавни органи с всички водоизточници и зони, предмет на защита.

В отдел здравен риск от ДОВОС е оценено именно въздействието върху човешкото здраве от качеството на атмосферния въздух, шума и т. н. Стресът е фактор на работната среда и не е обект на ДОВОС.

Проверки от държавните компетентни органи на обекта се правят регулярно, като при проверки по сигнал се кани и жалбоподателя.

Дружеството има разработени водни баланси за двата комплекса, където са отчетени и бъдещи екстремни прояви на климата и климатични прогнози.

Относно констатацията по „Гори и земеползване“ – информацията за имотите и подотделите е представена в приложенията към ДОВОС – приложение А и приложените картни материали. Представянето на информация за въглеродният запас не се изисква и не е предмет на ДОВОС.

Относно коментарите в частта „Компенсационно залесяване“ – биологичната рекултивация и последващите отгледни грижи се извършват от местните ДГС, като се наблюдава и прихващаемостта, като при нужда се извършва и попълване.

Относно „алтернативите“ - Работния проект е в изпълнение на ангажименти по Договора на концесия, като не съдържа алтернативи.

Относно „достъпност на доказателствата“ - не е предмет на ДОВОС. Цитираните материали са достъпни за компетентните институции и се представят при извършваните проверки.

Всички останали констатации са коментирани по-горе.

Относно „Хвостохранилища и население“

По искане на РЗИ – Софийска област в приложенията към ДОВОС е разработен картен материал с отстоянията на хвостохранилищата до населените места, което е отчетено при произнасянето от страна на компетентния орган по отношение на здравния риск.

Относно „Води и водоизточници“

Към ДОВОС са приложени карти на водоизточниците.

Река Тополница е обект на мониторинг от компетентните органи по околна среда.

Относно „Климат, гори, биоразнообразие и рекултивация“

Контролът по следексплоатационните грижи се осъществява от компетентните държавни органи.

Към ДОВОС е приложен изготвен и одобрен Доклад за оценка на степента на въздействие върху защитените зони.

Относно „прах, земеделски земи и гори“

Мониторингът на качеството на атмосферния въздух се осъществява от компетентните органи по околна среда, както и контрола по изпълнение на мерките за предотвратяване на замърсяването.

Относно „Важни въпроси свързани с настоящото становище и допълването на Доклада за ОВОС“

1. Dam-break анализът не е предмет на ДОВОС.
2. Повдигнатите въпроси са елемент на работния проект, а не на ДОВОС.
3. Въпреки липса на нормативно изискване, през м. февруари 2024 г. е изготвен анализ на разрушаването (*dam break analysis*), по усмотрение на оператора и съгласно добрите практики. Анализът не е предмет на ДОВОС, но за яснота ще дадем някои разяснения относно обхвата и резултатите от същия.
За оценка на заливните зони от разрушаването на хвостохранилище „Бенковски“ с оглед най-пълното анализиране на евентуалните щети за населението, инфраструктурата и въздействието върху околната среда са разгледани и моделирани следните сценарии на разрушаване на хвостохранилище „Бенковски“. В анализа са изготвени и представени подробни карти на заливаеми територии за всички сценарии.
 - Сценарий № 1 – разрушаване на дига „Сулуджа дере“;
 - Сценарий № 2 – разрушаване на хвостова стена „Ай дере“;
 - Сценарий № 3 – разрушаване на хвостова стена „Уламата“.
4. Няма да се промени опасността.
5. Въпросът е неясно формулиран. Не става ясно за какъв модел се говори и каква „клетка“.
6. Не е предмет на ДОВОС. Информация е налична в изготвен „Анализ на разрушението“ от февруари, 2024 г.

7. Не е предмет на ДОВОС. Информация е налична в изготвен „Анализ на разрушението“ от февруари, 2024 г.

8. Не е предмет на ДОВОС. Информация е налична в изготвен „Анализ на разрушението“ от февруари, 2024 г.

9. Не е предмет на ДОВОС. Информация е налична в изготвен „Анализ на разрушението“ от февруари, 2024 г.

10. Заключение за приемливия риск е правилно, като същото е взето от приложената към ДОВОС оценка по чл. 99, ал. 2, т. 2, касаеща Обогатителен комплекс предвид класификацията му като предприятие висок рисков потенциал.

11. Разработени са всички необходими документи съгласно европейското и национално законодателство.

12. Устойчивостта на съоръжението е изчислена и гарантирана спрямо българската нормативна уредба. Определените коефициенти на сигурност са по метода на Fellenius-Terzaghi (Ordinary Method of Slices), който е нормиран за хидротехнически съоръжения, съгласно чл. 107, ал. 1 и 2 от Норми за проектиране на насипни язовирни стени.

13. Устойчивостта на съоръжението е изчислена и гарантирана спрямо българската нормативна уредба. Определените коефициенти на сигурност са по метода на Fellenius-Terzaghi (Ordinary Method of Slices), който е нормиран за хидротехнически съоръжения, съгласно чл. 107, ал. 1 и 2 от Норми за проектиране на насипни язовирни стени.

14. Прекратява се експлоатацията и се следват инструкциите в Аварийния план.

За провеждането на адекватни действия, незабавно след възникване на аварийни ситуации с отпадане на електрозахранване, помпи, мобилни комуникации и достъп се използват радио връзки за информиране на дежурния минен диспечер и задействане на Аварийния план. Отделно всеки мобилен телефон има възможност за набиране на спешно повикване при липса на мобилна мрежа.

15. Да отчита се. Разработени са съответните водни баланси.

16. Съгласно проектите, посочени в таблица 3 от ДОВОС. Следва да се има предвид, че съоръжението е стадионен тип и няма водосборна област, като риска от наводняване вследствие валежи е почти нулев.

17. Въпросът е неясно поставен. Такава комбинация от едновременно настъпване на екстремни събития е с невъзможна вероятност и не се разглежда, при конкретните условия на хвостохранилището.

18. Прекратява се експлоатацията. Не е ясно какво се разбира под „продължителна“.

19. До отстраняване на аварията се намалява производството и се преминава в резервния хвостопровод.

20. Чрез изградена контролно-измервателна система (КИС), 24-часово видеонаблюдение и физически оглед по трасето на всеки час.

21. Въпросът е неясно формулиран. Не става ясно за кои конкретни съоръжения и за каква степен на запушване се пита.

22. Чрез филтрационни изследвания, стабилитетни анализи, контролно-измервателна система и 24-часов мониторинг на дрениралите води, вкл. автоматично измерване на нивото на подземните води и количеството дренирани води.

23. Изчислени са и са определени максимални водни нива за всеки пиезометър, и са заложени в автоматичната система за мониторинг на подземните води. Извършва се 24-часов мониторинг на дрениралите води, вкл. автоматично измерване на количеството дренирани води. При индикация за нарушение на нормалната експлоатация се прекратява наливването и се спира производството.

24. На основание чл. 35, ал. 3, т. 2 от Закона за защита при бедствия се организира провеждането на тренировки по изпълнение на вътрешния аварийен план най-малко веднъж годишно. Проиграно е такова тренировъчно занятие по скъсване на хвостопровода за 2026 г. от страна на дружеството, като това е документирано с вътрешен протокол.

Външният аварийен план се проиграва и оценява периодично чрез тренировки и учения, организирани от кмета на съответната община.

На 20.05.2022 г., е проиграна аварийна ситуация в обект: Помпена станция, с. Мирково, за скъсване на довеждащ тръбопровод за чиста вода, намиращ се над ПС Мирково и последващо

наводнение посока с. Чавдар, имаща за цел проверка на взаимодействието между отделните служби и степента на подготовка на личния състав от РДПБЗН гр. София и „Елаците - Мед“ АД, за реагиране и овладяване на аварийни ситуации.

Сигналът за аварийната ситуация постъпва в РСПБЗН, гр. Пирдоп, като те първи пристигат на произшествието, запознават се на място с характера на бедствената ситуация, извършват разузнаване, при което преценят необходимостта от повикването на допълнителни сили и средства като поддържат постоянно връзка с Дежурния оперативен център при РДПБЗН, гр. София. От там към мястото на произшествието са изпратени екипи от РСПБЗН, гр. Копревщица, РСПБЗН, гр. Етрополе, СДБПЗН „СОД“, гр. София, РУП, гр. Пирдоп, медицински екип от Здравната служба при ОК, „Елаците - Мед“ АД, патрули с дежурни охранители от Геоохрана, транспортна техника от „Геострой“.

Задействан е и аварийния план при бедствия на община с. Чавдар, свикан е оперативен щаб и доброволното формиране към общината. В близост до ПС Мирково е сформиран оперативен щаб за ръководството по ликвидиране на бедствената ситуация от РДПБЗН, гр. София, като задействаните служби на място получават задачите си и предприемат действия за овладяването на така създалата се аварийна ситуация, разпределят се на четири работни участъци с ръководители на всеки един от тях, и докладват за действията си на оперативния щаб чрез радиовръзка. Екипът на СДБПЗН „СОД“, гр. София, предприема тампониране на мястото на скъсване на тръбопровода и следи за изтичащите водни количества. Останалите екипи на РСПБЗН, гр. Пирдоп, РСПБЗН, гр. Копревщица и РСПБЗН, гр. Етрополе, построяват смукателни линии и отводняват сухото дърво, което прелива и докладват на оперативния щаб за постъпващите водни количества. Патрули на РУП, гр. Пирдоп и Геоохрана отцепват района и следят за нормалното преминаване през участъка на главния път 1-6. Повикан е мобилен медицински екип от Здравната служба на „Елаците - Мед“ АД за оказване на помощ на пострадал служител от помпената станция. Същевременно на мястото са повикани и камиони с инертни материали от фирма „Геострой“ АД и фадрома от „Елаците-Мед“ АД, за направата на диги за ограничаване на наводнението. След ликвидирането на аварийната ситуация е направен разбор на провело се пожаро-тактическо занятие, при което беше дадена положителна оценка на участвалите от страна на „Елаците-Мед“ АД, „Геоохрана“ и „Геострой“ АД.

25. Протокол от преиграните аварийни ситуации са налични в дружеството. РСПБЗН има свой собствен протокол от ситуацията.

26. При възникване на такава авария, ще се използва радиокомуникация за уведомяване на дежурния по община в с. Чавдар и той предприема необходимите действия за предупреждение и евакуация на населението чрез въвеждане на външният аварийен план на с. Чавдар в действие.

27. Следва да е заложено във външният аварийен план на с. Чавдар.

28. Невъзможно е път I-6, представляващ част от републиканската пътна мрежа София-Бургас, да бъде зает от хвостохранилището поради голямата денивелация и обратния наклон по посока главния път. Именно там са безопасните сборни пунктове при евентуална авария на хвостохранилището.

29. Задължението за разработване на външен аварийен план не е ангажимент на възложителя.

30. Това зависи от мащабите на бедствената ситуация, но при евентуална възможно най-тежка аварийна ситуация, ще бъде използвана цялата налична техника за оказване на помощ на населението на засегнатата община с. Чавдар от страна на дружеството. Като ще бъдат привлечени и държавните структури, имащи за задача предотвратяването на подобни аварийни ситуации и извършване на мониторинг на засегнатите участъци.

31. По визираната ситуация е извършена проверка от компетентните органи, резултатите от която са отразени в съответните констативни протоколи.

32. Мерките, описани в протоколите на компетентните органи, са както следва:

- Монтиран е резервен трансформаторен пост, с цел гарантиране на резервно захранване и обезпечаване нормалната работа на съоръженията в обхвата на дренажни помпени станции към хвостохранилище „Бенковски 2“.

- Проведен е извънреден инструктаж на електротехническия персонал към цех „Водно и хвостово стопанство“ по спазване изискванията на работни инструкции и въведената в дружеството интегрирана система за управление, в частност:

- РИ 8-13-107 „Ред за предаване и приемане на дежурство в смяна“, като е акцентирано на огледа и информирането за състоянието и режима на работа на основните съоръжения;

- РИ-8-13-150 за безопасна работа при обслужване на електрооборудване на подстанции и трафопостове и опазване на околната среда, регламентиращи правилата при обслужване на електрооборудване на подстанции и трафопостове.

Предприетите мерки са в съответствие с Плана за управление на минните отпадъци.

33. Описаната в т. 32 аварийна ситуация.

34. В раздел 9 е интерпретирана цялата налична информация.

35. В извършените проверки е констатирано изпускането на дренажни води. Химичният състав на тези води не нарушава качеството на водите на р. Тополница.

36. Отпадъчни води от дейността на хвостохранилището не се изпускат.

37. Въпросът е неясно формулиран. Всички ползвани данни от изпитвания в ДОВОС са от акредитирани лаборатории.

38. Планът за собствен мониторинг и честотата на пробовземане е определена от компетентните органи по околна среда.

39. ДОВОС е съобразен с всички официално представени данни за водоизточниците за питейно-битови нужди, учредените санитарно-охранителни зони и зони за защита на водите.

40. За съоръжението за разработени и налични съответните хидрогеоложки модели.

41. Въпросът с осигуряването на вода за питейно-битови нужди на с. Чавдар не е от компетенциите на възложителя.

42. Въпросът не е ясно формулиран.

43. Въпросът не е ясно формулиран.

44. По методология на РЗИ – Софийска област.

45. Промяната в земеползването се извършва чрез съответните общи или подробни устройствени план, които подлежат на екологична оценка (ЕО). В доклада за ЕО детайлно се изследва как промяната на предназначението на масивите ще повлияе на регионалния екологичен баланс и националните цели за намаляване на емисиите.

46. Общо формулиран въпрос, по който не можем да вземем отношение.

47. Въпросът не е от компетенциите на възложителя.

48. Ако става на въпрос за извършваната биологична рекултивация, както е посочено по-горе, същата се извършва от местните ДГС и изцяло е съобразена с приложимата нормативна уредба.

49. На въпросът е отговорно по-горе. Разработеният проект гарантира изпълнението на поети ангажименти по Договора за концесия.

50. Икономическата целесъобразност не е „предпочетена“ за сметка на тези фактори, тъй като съвременният финансов и инвестиционен анализ задължително ги включва в себе си чрез други механизми, дори без директна монетизация.

ДОВОС предлага и съдържа 49 конкретни мерки за ограничаване на екологичния отпечатък.

51. Финансовото обезпечение се базира на ПУМО и се установява с издаваните разрешителни по реда на ЗПБ и гарантира пълния размер на необходимите средства.

52. Въпросът е от компетенциите на РЗИ – Софийска област.

53. Компютърният модел на преноса на замърсителите отчита и орографията, т.е. отчетена е и долината на р. Тополница.

54. Не е предмет на ДОВОС.

55. Налични са такива анализи. Не е предмет на ДОВОС представянето на такива резултати.

56. Въпросът е в правомощията на държавните компетентни органи.

57. Въпросът е в правомощията на държавните компетентни органи.

58. Обосновка на коефициента е дадена на стр. 239 от ДОВОС.

Дружеството извършва постоянен мониторинг на нивата на ФПЧ_{10} в атмосферния въздух на с. Бенковски и с. Чавдар в 2 пункта на мониторинг.

59. Оросителната система е съставена от следните основни елементи:

- Водоизточник: утаечни езера;

- Плаващи помпени станции с потопяеми помпи;
- Брегова помпена станция;
- Напорни тръбопроводи: главни клонове разположени по дигите и второстепенни клонове, отклонения от главните разположени по откосите на стените;
- Дъждовални апарати.

Подробно описание на системата е дадено в работен проект за строителство и експлоатация на съоръжения за минни отпадъци „Бенковски-1“ и „Бенковски-2“, получени в резултат на първична преработка на медно-порфирни златосъдържащи руди от находище „Елаците“, Софийска област до 2041г. - Том VIII - Оросителна система. Същият не представлява част от ДОВОС.

60. Приета е пълна ефективност на оросяването на цялата експонирана площ. При повреда на даден елемент от системата ще се оросява чрез мобилни водоноски, или преносими помпони агрегати.

61. Не е моделиран такъв сценарий. Обосновка на приетия коефициент 80 % е дадена на стр. 239 от ДОВОС.

62. Въпросът е неясно формулиран.

63. Не. От самото начало хидротехническото съоръжение е предвидено и проектирано да работи по метода „downstream“ (надолу по течението), който е утвърден в световната практика и изключително надежден относно устойчивостта на съоръжението, особено при сеизмично въздействие. Промяна на технологията на депониране и по-конкретно вида и консистенцията на пулпа би довела до промяна на оборудването и производствените процеси във фабриката.

64. Виж отговора по т. 63.

65. Обосновка за липса на алтернатива е дадена в т. 2, стр. 57 от ДОВОС.

Инвестиционното предложение се развива в границите на вече отредена концесионна площ съгласно Допълнително споразумение № 8 от 25 март 2025 г. Авторите на доклада стъпват на изискването на ЗООС, че алтернативите трябва да бъдат „разумни“ и приложими в контекста на законно придобитите права за добив от конкретното находище („Елаците“).

66. Виж отговора по т. 65.

67. В ДОВОС е представен картен материал – кадастрална извадка на разположението на концесионната площ спрямо всички околни обекти, подлежащи на здравна защита.

68. Съоръжението за минни отпадъци (СМО) не представлява площадка за съхраняване или третиране на отпадъци по смисъла на Закова за управление на отпадъците. Изискванията към СМО са регламентирани със ЗПБ и нормативната уредба към него.

69. Да. Посочени са в т. 3.4.4.2 от ДОВОС – от стр. 123 до стр. 126.

70. Да. Извършени инженерно-геоложки, филтрационни и стабилитетни изследвания, гарантиращи техническото състояние на „Бенковски 1“. За справка – ДОВОС, стр. 126 - 127.

71. Да. Получени са следните коефициенти на сигурност за хвостова стена „Бенковски 1“:

- при основно съчетание на натоварването: $F_{уст.} = 1,46$

- при особено съчетание на натоварването: $F_{уст.} = 1,18$

72. Да. За справка виж отговора по т. 69.

73. Да. Приложена към ДОВОС.

74. Мониторинговите резултати са представени в приложенията към ДОВОС.

75. Обща ситуация с всички новопроектирани елементи и съоръжения е представена на картен материал в приложенията.

76. За цитирания на стр. 31 от ДОВОС проект - Оградна дига „Бенковски 1“, през м. януари 2023 г. са извършени инженерно-геоложки и хидрогеоложки проучвания, включващи 18 бр. сондажи, полеви и лабораторни изпитвания на земната основа. На база проучванията, е изчислено и оразмерено заздравяването на основата, чрез армираща георешетка (геомрежи).

77. Чрез изграждане на дренажна система в петите на сухите откоси на всички съоръжения. Дрениралите води се събират и чрез помпени станции се връщат в оборотния цикъл на хвостохранилището.

78. Коефициентите на сигурност за Долна опорна стена „Бенковски-2“ – източно дере, са следните:

Съчетание	Действащи сили	Водно ниво	Коефициент на сигурност	Мин нормативен коеф. на сиг.
Основно	G	НВРВН Въздушен	1,59	>1,25
Оособено	G+E	НВРВН- Въздушен	1,38	>1,10

79. През 2017 г. е извършено предпроектно проучване „Възможни варианти за съхранение на минни отпадъци /хвост/ от преработка на руда, добита извън актуализиран контур 2031“, като са разгледани 5 площадки за изграждане на съоръжение за минни отпадъци. В част „Екологична оценка“ е избран варианта за обединяване на хвостохранилища „Бенковски 1“ и „Бенковски 2“, като вариант с най-малко въздействие върху околната среда. В този вариант не се изисква нарушаване на нови площи, а се депонира само върху антропогенно нарушени такива.

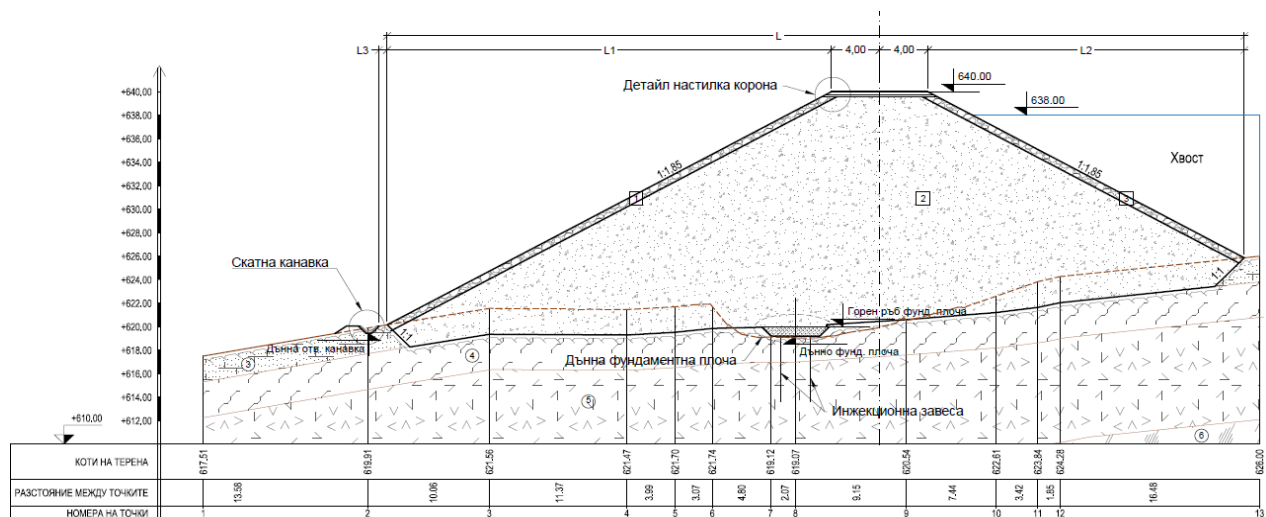
80. Данни от ведомствена метеорологична станция и НИМХ, изискани по реда на Закона за достъп до обществена информация.

81. Цитираният обект „Повишаване на стабилитета на оградна дига в секция „Ай дере“ и безопасната експлоатация на хвостохранилище „Бенковски 2“ чрез изграждане на опорна пясъчна призма от хидроциклонирани пясъци“ не е предмет на настоящия ДОВОС.

За обекта има издадени необходимите строителни книжа, включително съставени Протоколи образци 16, към чл. 7, ал. 3, т. 16 от Наредба № 3 от 31 юли 2003 г. за съставяне на актове и протоколи по време на строителството (Акт 16), както и Разрешения за ползване.

Обектът включва следните съоръжения и елементи:

- Опорна долна стена с кота било 640 m, ширина на короната 8,0 m, воден и въздушен откос 1:1,85 – фигурата по-долу;
- Противофилтрационни мероприятия в основата – изпълнена е инжекционна завеса по дължина на оста на стената, вкл. и зоната където стената стъпва върху „Бенковски 1“. Дълбочина на инжекционните работи е от 10 до 25 m;

Фиг.: Типов напречен профил опорна долна стена

- Дренажна система – състояща се от 6 отделни дренажни колектора и съответните дренажни отклонения, вкл. изпълнение дренажи в контакта между „Бенковски 1“ и новата опорна пясъчна призма;
- Стоманобетонен резервоар за дренажни води – изпълнен, в него се заустват дренажните колектори. Към резервоара има изградени мерителни съоръжения за всеки дренажен клон, чрез които се извършва непрекъснато мерене на филтриралите водни количества;
- Дренажна помпена станция – непосредствено до резервоара за дренажни води е изпълнена помпена станция, която връща дрениралите води обратно в хвостохранилище „Бенковски 2“.

За обезпечаване на конструктивната сигурност на двете хвостохранилища и по-специално фундирането на част от опорната долна стена в откоса на „Бенковски 1“, е изпълнена дълбока инжекционна завеса за заздравяване на основата и ограничаване на филтрацията. Като в зоната на „Бенковски 1“, завесата минава през съществуващия хвостов пласт и навлиза с необходимата изчислителна дълбочина в основата.

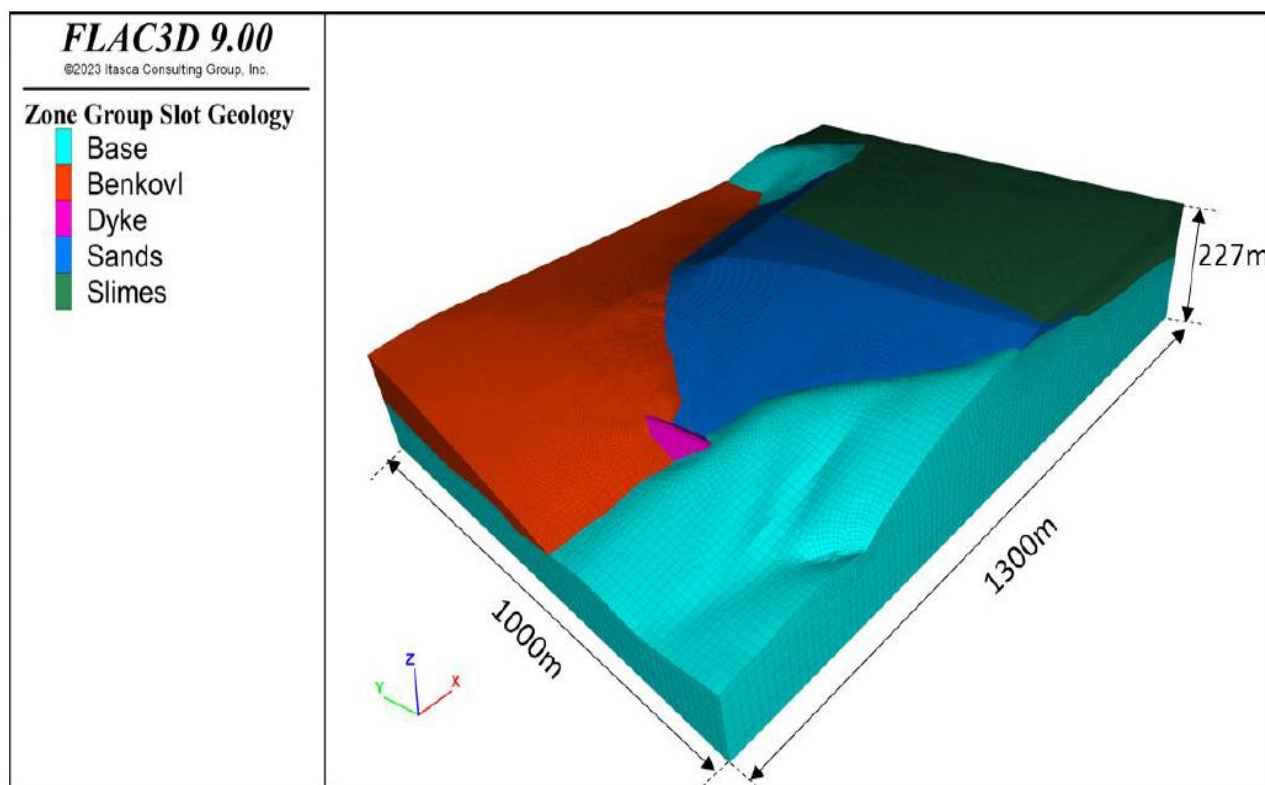
В зоната на контакт на двете хвостохранилища, за ограничаване постъпването на филтрационни води в откоса на „Бенковски 1“, са предвидени линейни дренажни съоръжения между съществуващия и новия хвостови пластове.

Към основния проект от 2017 г. са извършени необходимите филтрационни и стабилитетни изследвания, доказващи конструктивната сигурност на съоръжението при етапното изграждане на призмата от хидроциклонирани пясъци.

През 2024 г. е извършен „Динамичен анализ на хвостохранилище „Бенковски 2“ от международен консултант – ITASCA Consultants, s.a.s, Франция. В изготвения доклад е специално е изследвана зоната където пясъчната призма от „Бенковски 2“ е в контакт с въздушния откос на „Бенковски 1“. За по-точна и реалистична инженерна оценка, в тази зона е изготвен числен 3D модел, отразяващ в максимална степен натоварванията и въздействията върху въздушния откос на „Бенковски 1“. Въз основа на извършените изчисления са получени следните коефициенти на сигурност:

- Коефициент на сигурност при статично натоварване – $F_{уст.} = 1,87$;

- Коефициент на сигурност при динамично натоварване – $F_{уст.} = 1,81$.

Фиг.: 3D модел в зоната, на контакт между пясъчната призма от Бенковски 2 и въздушния откос на Бенковски 1.

82. Трасето на хвостопровода не минава през река Селска.

83. Елемент на работния проект за изграждането и експлоатацията на инсталацията. Не е елемент на ДОВОС.

84. В наличната структура на ДОВОС влиянието на потенциални аварии и филтрация върху повърхностните водоизточници (реки и дерета) не е разгледано на стр. 290, тъй като този раздел (Раздел 4.2 „Повърхностни води“, стр. 271- 294) описва единствено въздействията при нормален режим на експлоатация.

Оценката на рисковете от аварийни разливи, скъсване на тръбопроводи или филтрация от дигите е изведена в съвсем различни глави и страници на документа съгласно нормативната структура за ОВОС.

В Раздел 9 „Описание на очакваните значителни неблагоприятни въздействия... произтичащи от уязвимостта на ИП на риск от големи аварии и/или бедствия“ (стр. 404 - 412) се анализират хидравличните удари, механичните повреди по наливния хвостопровод „Бенковски 1“ и

„Улама“ и новия тръбопровод до ПС „Мирково“. Разглежда се заливането на прилежащите терени и повърхностния отток към местните дерета.

В Раздел 1.3.4 (стр. 31 - 35) и Раздел 8 (Мерки за предотвратяване и наблюдение, стр. 400) са предвидени инженерните съоръжения, които блокират разпространението на такова замърсяване към водните обекти.

85. Уязвимостта на обекта от бедствия и аварии е разгледана в Глава 9, стр. 404. Хидроложкият риск от преливане или разрушаване на стените при екстремни валежи се анализира в раздела за аварийно планиране на Обогатителния комплекс.

Влиянието на високите води е залегнало в оразмеряването на защитните съоръжения на обединеното хвостохранилище „Бенковски 1 и 2“, а именно:

За да се предотврати преливане, котите на билата на новите сиги са проектирани на кота 730 m - точно с 2 метра над максималната кота на запълване с хвост (728 m), осигурявайки технологичен буфер за високи вълни.

В петата на въздушния откос на долната стена „Сулуджа дере“ се изгражда затежнителен контранасип до кота 520.00 m (с височина 21.20 m), за да гарантира конструктивната сигурност и стабилитет на стената срещу хидравличен натиск.

Предвидено е изграждането на допълнителен линейен дренаж при надграждането на стената, изпълнен от перфорирана HDPE тръба DN200, който отвежда филтрационните и дъждовни води към мерителна шахта.

Проектът предвижда изграждането на източен охранителен канал и западна скатова канавка, чиято цел е да уловят и отклонят чистите повърхностни води от околните дерета извън чашата на хвостохранилището, предотвратявайки навлизането на приливни вълни в съоръжението.

86. Въпросът е разгледан в т. 6 на отговора на възражение на група граждани, жители на с. Бенковски, вх.№ РД-94-00-2/24.08.26 г.

Представянето на детайлни карти на разпространението извън териториите на комплексите не е елемент на ДОВОС, а на външните аварийни планове.

87. Конкретните мерки за предотвратяване на големи аварии са разписани в Раздел 8 от ДОВОС (стр. 400), а детайлните инструкции за действия на възложителя и на самите жители по време на бедствие са обект на външния аварийен план на Софийска област, съгласно изискванията на Закона за защита при бедствия.

88. Наличието на аварийен план не гарантира отсъствието на аварии, но гарантира, че предприятието е внедрило законово изискуеми инженерни, организационни и технически мерки, за да сведе вероятността за възникването им до нормативно допустимия минимум.

Формулировката в доклада се основава на критерия за „остатъчен риск“, поради внедряването на съответните технически и инженерни критерии за безопасност и непрекъснат мониторинг посредством изградената КИС.

89. Компетентен орган за оценка спазването на изискванията на Директивата за минните отпадъци, транспонирана в ЗПБ и нормативната уредба към него, е Министерство на енергетиката.

90. Не ни е известно подобно изказване на представител на дружеството. Според експертната оценка, надграждането на оградните диги и запълването на обединеното хвостохранилище „Бенковски 1 и 2“ до кота 728 m няма физическия потенциал да промени макроклимата (общите валежи и температури) в селото, тъй като тези процеси се диктуват от мащабни атмосферни фронтове и географското положение на Стара планина и Средна гора.

ПОСТЪПИЛИ СТАНОВИЩА, ПОДКРЕПЯЩИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ИП:

- Американска търговска камара в България;
- Сдружение „Национална и европейска младежка организация“;
- Ловно-рибарско сдружение „Средногорие“.
- Сдружение клуб на миньора и минното дело при „Елаците – Мед“ АД – Етрополе;
- Синдикални организации към „Елаците – Мед“ АД;
- Синдикална миньорска федерация – Подкрепа;
- Сдружение „Спортен риболов“ Етрополе;
- Федерация на независимите синдикати на миньорите - КНСБ;
- Конфедерация на работодателите и индустриалците в България;
- Научно-технически съюз по Минно дело, геология и металургия;
- Българска минно-геоложка камара;
- Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“;
- Ротари клуб – Пирдоп;
- Индустриален клъстер „Средногорие“;
- Клуб „Спорт и здраве“ – Етрополе;
- Пенсионерски клуб „Златна есен“ към „Елаците – Мед“ АД;
- Общинска организация на ПП АБВ, гр. Златица;

Постъпилите становища са с положителен характер, подкрепящи напълно ИП и не предполагат произнасяне от страна на Възложителя.

*** **

В заключение, видно от горното, липсват предложени писмено други възможни начини за осъществяване на инвестиционното предложение и/или нова информация въз основа на

експертна оценка, която се различава от представената в доклада за ОВОС, поради което, на основание чл.17, ал.7 от Наредбата за ОВОС, не се налага допълване на доклада за ОВОС.

С оглед на анализите и заключенията, направени в доклада за ОВОС, считаме, че инвестиционното предложение за „Добив и първична преработка на медно - порфирни златосъдържащи руди от находище „Елаците”, Софийска област до 2041 г.” може да бъде одобрено, при стриктно спазване на условията и мерките, предложени от авторите на ДОВОС.

02.09.2026г.

DRAGOMIR
VASILEV
DRAGANOV
Възложител:
инж. Драгомир Драганов
Изпълнителен директор

Digitally signed by
DRAGOMIR VASILEV
DRAGANOV
Date: 2026.09.02 16:28:22
+03'00'

Aleksandar
L. Grigorov

Digitally signed by
Aleksandar L. Grigorov
Date: 2026.09.02 14:48:22
+03'00'

Stoil K.
Dimitrov

Digitally signed by Stoil
K. Dimitrov
Date: 2026.09.02
14:59:54 +03'00'